

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Погоджено

Науково-методичною радою
науково-методичного центру
управління освіти і науки
Білоцерківської міської ради

Протокол № _____ від _____

Схвалено

науково-методичною радою
Київського обласного інституту
післядипломної освіти
педагогічних кадрів
Протокол № _____ від _____

**«СЕКРЕТИКИ
ВЕДМЕДИКА МИХАСИКА»**
(правила успішної соціалізації та набуття емоційного досвіду)
розвивальна програма
для дітей 5-7 року життя

АВТОРИ

Куртішова Інга Борисівна
практичний психолог
ДНЗ №15 «Теремок»

Мокосяєва Олена Анатоліївна
практичний психолог
ДНЗ №17 «Усмішка»

Прибульська Віра Іванівна
практичний психолог
ДНЗ № 9 «Тополинка»

м. Біла Церква
2018

Зміст

Пояснювальна записка	3
Перелік розділів і тем та розподіл годин	8
Орієнтовне перспективне планування	9
Заняття 1. Привітання	15
Заняття 2. Дівчата і Хлоп'ята	19
Заняття 3. Хлопчики	23
Заняття 4. Дівчатка	27
Заняття 5. Дружба	30
Заняття 6. Жадібність	34
Заняття 7. Доброта. Співчуття	38
Заняття 8. Моє тіло	42
Заняття 9. Мій настрій	47
Заняття 10. Радість	51
Заняття 11. Сум. Образа	54
Заняття 12. Злість	58
Заняття 13. Страх	62
Заняття 14. Подив	66
Заняття 15. Фантазія	69
Заняття 16. Моя родина	74
Заняття 17. Веселка настрою	77
Додатки	81
Література	96

Пояснювальна записка

Сучасна зміна завдань і змісту виховання, що зумовлена новими реаліями в розвитку суспільства, посилює вимоги до маленької особистості. У передмові до нової редакції Базового компонента дошкільної освіти та у контексті Концепції Нової української школи звертається увага на формування у дитини цілісної картини світу – уявлення про навколишнє середовище та внутрішнє, духовне життя, на взаємодію з іншими людьми як своєрідний вид входження дитини в людський соціум, що вимагає уміння узгоджувати свої інтереси, бажання, дії з іншими членами суспільства.

Тому одним із головних завдань дошкільного закладу є виховання психологічно грамотних, здорових та емоційно благополучних дітей, які вміють вивчати самих себе, розвивають свою особистість, моральні якості, піклуються про своє здоров'я, здатні знайти своє місце в соціумі.

Дошкільний період є сензитивним для розвитку багатьох психічних процесів. Саме в цей віковий період закладається фундамент оптимістичного світобачення, формується уявлення дитини про себе, засвоюються моральні правила і норми, розвивається довільна поведінка, формуються смаки, інтереси та здібності.

Елементарні моральні уявлення та почуття, найпростіші навички поведінки, набуті дитиною в даний період, з «природніх», по Л.С.Виготському, повинні стати «культурними», тобто перетворитися у вищі психологічні функції і стати фундаментом для розвитку нових форм поведінки, правил та норм.

Психологи стверджують, що розвиток і виховання дитини необхідно починати з розвитку емоційної сфери, оскільки ні спілкування, ні взаємодія не будуть ефективними, якщо їх учасники не здатні «читати» емоційний стан інших та керувати власними емоціями. Досвід роботи з дошкільниками показує, що починати знайомити дітей з емоціями можна з чотирьохрічного віку: діти засвоюють необхідні поняття, їх словарний запас поповнюється словами, що означають емоції. Якщо слово «емоція» не зовсім зрозуміле

дітям, його можна замінити більш доступним для дітей цього віку поняттям «настрій».

Важливо пам'ятати, що знання не завжди приймаються дитиною на емоційному рівні і не завжди реалізуються в її поведінці. Тому особливу увагу потрібно звернути на когнітивний компонент, щоб дитина прийняла ці норми і правила, усвідомила та як результат реалізувала їх в своїх повсякденних вчинках.

Актуальність даного питання і обумовила створення програми психолого-педагогічних занять для дітей середнього та старшого дошкільного віку «Секретики ведмедика Михасика». В основі програми закладено положення про трикомпонентну структуру моральності:

- емоційний компонент (я відчуваю);
- когнітивний компонент (я знаю);
- поведінковий компонент (я роблю).

Представлена програма присвячена розвитку особистості дошкільника в цілому, а не лише розвитку її окремих сфер чи пізнавальних процесів, тому і заняття мають свою специфіку. На кожному занятті діти знайомляться із «секретиками», які допомагають їм засвоїти правила успішного входження в людський соціум і комфортного перебування в ньому, що гарантуватиме кожній дитині безконфліктне життя в мікросередовищі, дасть змогу в майбутньому свідомо ставитися до будь-яких змін у житті зі збереженням фізичного та психічного здоров'я.

Мета програми:

Створення умов для природнього психологічного розвитку дитини, набуття нею морального, соціально-емоційного досвіду, комунікативних навичок та вмінь; для розвитку майбутнього першокласника, формуванню кола знань, вмінь та навичок, відповідно до нового Державного стандарту та Концепції «Нової української школи».

Завдання програми:

1. Розвиток емоційної сфери. Введення дитини в світ людських емоцій (вміння розуміти свій емоційний стан та розпізнавати почуття оточуючих людей).
2. Розвиток особистісної сфери. Формування адекватної самооцінки, позитивного ставлення до власного «Я», моральної спрямованості поведінки.
3. Розвиток комунікативних вмінь і навичок, необхідних для успішного спілкування та спільної діяльності в колективі.
4. Розвиток вольової сфери, навичок саморегуляції.
5. Розвиток інтелектуальної сфери, пізнавальних та психічних процесів (мислення, сприймання, пам'яті, уваги, уяви).
6. Забезпечення емоційного комфорту, зняття психоемоційної та м'язової напруги.

Програма проста в реалізації – не потребує ніяких спеціальних умов для впровадження та спеціального вхідного тестування.

Програма розрахована на 16 занять, які проводяться один раз на тиждень, з дітьми віком 4-5 років. Тривалість занять 20 – 25 хвилин.

Форма проведення занять: групова.

Можливі зміни програми: кількість годин може бути збільшена або зменшена залежно від потреб дітей; можуть бути внесені зміни в використання розвивальних ігор, згідно з рівнем розвитку дітей даної групи.

Широкий вибір методів, прийомів, вправ, ігор визначають змістову різноманітність навчання. Методи, що застосовуються під час занять : вправи, бесіди, розповіді, ігри-розваги, ігри з логічними завданнями, ігри для розвитку позитивної «Я – концепції», ігри для розвитку дрібної моторики та творчості, рухливі ігри.

Програма може бути використана практичними психологами, вихователями. Орієнтуючись на досвід вихованців, їх індивідуальні

можливості, програма психолого-педагогічних занять залишає багато простору для творчої ініціативи педагога.

Структура занять.

Кожне заняття містить вступну частину, яка налаштовує на спільну роботу, встановлює емоційний контакт між учасниками, допомагає дитині «побачити» однолітків, увійти в групу, поліпшення настрою дітей. Ритуал початку заняття включає в себе вітання дітей з ведмедиком Михасиком та сюрпризний момент.

В основній частині ведмедик Михасик ділиться «секретиком-правилом», а діти виконують ігри та вправи, які допомагають його засвоїти і прийняти.

В кінці заняття проводиться рефлексія, творче завдання та ритуал прощання.

Форми та методи роботи, що сприяють виконанню програми:

1. Роздуми (бесіди) над етичними проблемами.
2. Драматерапія (рольове програвання ситуацій).
3. Вправи на самопізнання та пізнання однолітків.
4. Психогімнастика (етюди, пантоміма, міміка) для відтворення окремих (проблемних) форм відносин з однолітками.
5. Тематичне та вільне малювання.
6. Рухлива ігрова терапія.
7. Хвилинки відпочинку.

Структура занять має такий вигляд:

- **Вітання.**
- **Психомоторна розминка** (з метою – забезпечення психоемоційного входження дітей у корекційно-розвивальну роботу, створення відчуття групової взаємодії, ситуації емпатійності до однолітка).
- **Бесіда, роздуми на етичні теми** спрямовані на усвідомлення себе в соціумі, ролі оточуючих, безпечність у взаємодії, товарииськість,

розвиток комунікативної складової та емоційний позитив у сприйманні один одного.

- **Заклучна частина** (рефлексія) включає в себе вправи та ігри на зняття напруги, психоемоційного збудження, самоаналіз «чого я навчився на...», повторення слогану.

У заклучній частині доцільно використовувати тактильні прийоми на об'єднання групи (діти вітають один одного з успіхами, висловлюють задоволення від спільної роботи. Можуть дружньо потиснути руку тощо). Таке спільне переживання сприяє згуртуванню колективу, появі альтернативи «Я» - «МИ».

На заняттях доцільно впроваджувати музичний супровід – нейтральну, спокійну, врівноважену мелодію тощо.

ОПИС ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

1. Дитина повинна мати позитивну самооцінку та позитивне відношення до однолітків.
2. Дитина повинна мати свій різнобарвний багаж внутрішніх переживань та розуміти, що оточуючі діти теж багаті своїм внутрішнім світом.
3. Дитина повинна з довірою та повагою відноситися до оточуючих та до себе – розуміти свою соціальну відповідальність у партнерських стосунках з однолітками.
4. Дитина повинна бути здатна будувати морально-етичні взаємовідносини з однолітками.
5. Дитина повинна виявляти активний пізнавальний інтерес до оточуючого світу, себе та інших в цьому світі.
6. Дитина повинна усвідомлювати свої переживання та розуміти, що оточуючі теж мають рівень своїх переживань.
7. Дитина повинна активно цікавитися відношенням оточуючих до себе, сама відкривати для себе «іншого», адекватно сприймати співрозмовника.
8. Дитина не повинна самостверджуватися за рахунок оточуючих.
9. У дитини захист свого «Я» перестав бути самоціллю при спілкуванні.

10. Дитина повинна досягти визнання інших та впевненості в групі однолітків.

Перелік розділів і тем та розподіл годин

№ п/п	Тематика занять	Кількість занять	Кількість годин
1	Знайомство. - Привітання	1	0,5
2	Такі ми різні. - Дівчата і хлоп'ята - Хлопчики - Дівчатка	3	1,5
3	Моральні цінності - Дружба - Жадібність - Доброта. Співчуття	3	1,5
4	Моє тіло	1	0,5
5	Мій настрій	1	0,5
6	Мої емоції - Радість - Сум. Образа. - Злість - Страх - Подив	5	2,5
7	Фантазія	1	0,5
8	Моя родина	1	0,5
9	Підсумок. - Веселка настрою	1	0,5
		17	8,5

Орієнтовне перспективне планування

№ п/п	Тема	Мета	Обладнання	Методи та прийоми
1	Привітання	Забезпечення емоційного комфорту; створення довірливої атмосфери; знайомство з групою та кожною дитиною зокрема; формування умінь встановлювати контакти, вітатися; створити емоційний позитивний настрій; зняття психологічного напруження.	Іграшка – Ведмедик; пари-картинки із зображенням тварин; магнітофон, запис танцювальної музики; кольорові олівці, заготовки портрета ведмедика.	- Вправи, ігри: Привітання Знайомство Посмішка Тварини вітаються Наш друг Михасик Хвилинка розваги. - Бесіда – показ «Давайте привітаємось...» - Ритуал «Прощання»
2	Дівчата і хлоп'ята	Створити емоційний позитивний настрій; закріпити знання про особливості поведінки дівчаток і хлопчиків; формувати доброзичливе ставлення до осіб різної статі; вчити помічати різницю в індивідуальних особливостях людей (зовнішній вигляд, обличчя, хода, звички тощо); навчити отримувати емоційне задоволення від спільної діяльності і причетності до групи; розвивати комунікаційні навички; сприяти позбавленню скутості та нервового напруження.	Іграшка – Ведмедик; малюнок хлопчика в дівчачому одязі; різні іграшки (наприклад, машинка, лялька, літак, каструля...); два контури обличчя; кольорові олівці.	- Вправи, ігри: Привітання Що переплутав художник? Впізнай, хто це? Що змінилося? Хлопчик чи дівчинка? Хлопчики-дівчатка - Рухавка «Хлопчики-Дівчатка» - Пальчикова гра «Дружні пальчики» - Ритуал «Прощання»
3	Хлопчики	Створити позитивний емоційний фон; закріпити знання про особливості поведінки хлопчиків; формувати доброзичливе ставлення до тата, дідуся, братика, хлопчиків у групі; вчити помічати різницю в індивідуальних особливостях людей (зовнішній вигляд, обличчя, хода, звички тощо); розвивати комунікаційні навички; мислення, увагу, сприймання, уяву; зняти емоційну напругу.	Іграшка – Ведмедик; картинки із зображенням транспорту, іграшкові дитячі інструменти, посуд; набір овочів та фруктів; кольорові олівці; аркуш паперу на кожну дитину.	- Вправи, ігри: Привітання Знайди зайве Інструменти Подарунок - Рухавки: «Зарядка» «Транспорт» - Ритуал «Прощання»

4	Дівчатка	Розвивати комунікаційні навички; закріпити знання про особливості поведінки дівчаток; формувати доброзичливе ставлення до мам, бабусі, сестрички, подружки, дівчаток у групі; вчити помічати різницю в індивідуальних особливостях людей (зовнішній вигляд, обличчя, хода, звички тощо); розвивати мислення, увагу, зорове сприймання, уяву; сприяти позбавленню скутості та нервового напруження.	Іграшка - Ведмедик; квітка; речі-подарунки (намисто, шляпка, сережки, помада, сумочка, лялька, бантики, спідничка, шарфик ...); картинки одягу, взуття, іграшок, посуду; кольорові олівці; аркуш паперу на кожну дитину.	- Вправи, ігри: Привітання Впізнай, хто це? Магазин подарунків Що змінилося? Подарунок - Пальчикова гімнастика «Квіти» - Ритуал «Прощання»
5	Дружба	Створити емоційний позитивний настрій; розширити і поглибити поняття «дружба»; підвищити позитивне ставлення до однолітків; сприяти створенню дружнього дитячого колективу; розвивати почуття єдності, згуртованості; виховувати дружні відносини між дітьми, розвивати товариську, уміння спільно діяти, разом гратися, розвивати навички взаємодопомоги, бажання ділитися іграшками та іншими предметами; зняти психологічне напруження.	Іграшка – Ведмедик; мильні бульбашки; дзвіночок; набір картинок, серед яких 3-4 зайчика, 3-4 ведмедика, 3-4 лисички, 3-4 їжачка; кольорові олівці, обличчя - смайлики.	- Вправи, ігри: Привітання Ведмедик - незнайка Іграшку попроси Шукаю друга Хвилинка пустощів Намалюй друга - Бесіда «Дружба» - Ритуал «Прощання»
6	Жадібність.	Продовжувати знайомити дітей з правилами культурного спілкування; сприяти подоланню психологічних бар'єрів у спілкуванні, встановленню емоційного контакту «дитина – дорослий», «дитина – дитина»; розвиток мислення, вміння розгадувати загадки; розкрити і уточнити поняття подільчівості, жадібності; зняття психоемоційного напруження.	Іграшка – Ведмедик; кошик з муляжами фруктів та овочів; фрукти (яблуко, груша, слива, виноград); терапевтична казка «Велосипед»; кольорові олівці, аркуші паперу.	- Вправи, ігри: Привітання Відгадай за смаком Фрукти-овочі Подарунки - Динамічна гра «Ми ділили апельсин» - Терапевтична казка «Велосипед» - Ритуал «Прощання»

7	Добро та. Співч уття	Учити дітей розуміти поняття «доброта», «добрий»; виховувати доброзичливе ставлення до інших, любов до тварин, почуття єдності; розвивати групову взаємодію.	Іграшка – Ведмедик; клубок ниток; кольорові олівці, заготовки сердечок.	- Вправи, ігри: Привітання В якому вчинку живе добро М'яке серце Серце – це символ доброти Добра тварина - Бесіда про добру людину - Психоемоційний етюд «Урятуй пташеня» - Ритуал «Прощання»
8	Моє тіло	Закріпити знання дітей про тіло людини та догляд за ним, назви частин тіла, ліву-праву руку; розвивати навички спілкування, пам'ять та увагу, виховувати доброзичливість, підвищувати самооцінку; формувати у дітей валеологічну свідомість, дбайливе та бережливе ставлення до власного здоров'я.	Іграшка – Ведмедик; картинки із зображенням людини в повний зріст, органів чуття людини, картинки із зображенням тварин, музичний супровід.	- Вправи, ігри: Привітання Про праву і ліву руки Порахуймо У кого які вушка? У людини – у тварини - Бесіда про тіло людини. - Рухавка «Ось яке моє тіло!» - Ритуал «Прощання»
9	Мій настрій	Сприяти розвитку емоційної сфери; навчити розуміти власний настрій; вправляти у вираженні власних емоцій та розпізнаванні емоцій інших людей; вчити показувати мімікою і жестами різний настрій; зняття психологічного напруження.	Іграшка – Ведмедик; іграшкове Сонечко; пір'інка; дзеркало; різнокольорові кружечки; три склянки з водою, блискітки, глина; кольорові олівці, аркуші паперу.	- Вправи, ігри: Привітання Усмішка по колу Веселе дзеркало Мій настрій Покажи настрій Намалюй свій настрій - Психоемоційний етюд «Сонячний зайчик» - Сюрпризний момент «Три склянки з водою» - Рухлива гра «Якщо весело тобі» - Ритуал «Прощання»

10	Радість	Ознайомити дітей із емоцією «радість», учити розпізнавати та виявляти емоції, передавати свій емоційний стан за допомогою міміки та жестів, учити розуміти поведінку інших та власну поведінку, її наслідки, виховувати оптимістичний погляд на життя.	Іграшка – Ведмедик; дзеркало; піктограма «радість»; фотографія звірят; аркуші, на яких зображений контур ведмедика; веселий музичний твір, наприклад «Полька» П.І. Чайковського; кольорові олівці.	- Вправи, ігри: Привітання Як принести радість? Радісний Михасик - Бесіда «Я радію, коли...» - Рухавка «Веселі звірята» - Ритуал «Прощання»
11	Сум. Образ	Знайомство з основними емоціями та способами їх вираження; розвиток комунікативно-мовленнєвих навичок; сприяння організації та об'єднанню дітей для спільної діяльності, подолання психологічних бар'єрів спілкування; виховання доброзичливості, стійкого позитивного ставлення до товаришів; уміння встановлювати контакт один з одним; зняти емоційну напругу.	Іграшка – Ведмедик; м'ячі; обличчя – піктограми «радість» і «сум», кольорові олівці, аркуші з силуетами зайчика.	- Вправи, ігри: Привітання Емоції Добре - погано Ввічливі слова Помирилися Давай разом Намалюй зайчика - Ритуал «Прощання»
12	Злість	Познайомити дітей з емоцією злості, вчити розпізнавати емоцію за мімікою, позою; сприяти усвідомленню ефективних форм поведінки, зменшенню агресії, м'язовій релаксації; вчити дітей виплескувати гнів у прийнятній формі; виховувати дружелюбність, повагу до інших; зняти емоційну напругу.	Іграшка – Ведмедик; яскрава коробка, газети, м'яч, подушка для биття, мильні бульбашки, розмальована труба, в яку можна кричати, гуашеві фарби; аркуші паперу із заготовками «сердитих плям» на кожну дитину, піктограма «злість».	- Вправи, ігри: Привітання Робота зі злістю Ображалки Кулачок Чарівне перетворення плями - Бесіда «Я злюся, коли...» - Психом'язова гімнастика - Ритуал «Прощання»

Заняття 1. Привітання

Мета: забезпечення емоційного комфорту; створення довірливої атмосфери; знайомство з групою та кожною дитиною зокрема; формування уміння встановлювати контакти, вітатися; створити емоційний позитивний настрій; зняття психологічного напруження.

Обладнання: іграшка – Ведмедик; пари-картинки із зображенням тварин; магнітофон, запис танцювальної музики; кольорові олівці, заготовки портрета ведмедика.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Психолог збирає дітей навколо себе:

Добрий день, мої малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Дуже рада бачить вас!
Привітатися вже час.
Ми не будемо сумувати,
Будемо разом з вами грати!
А прийшла я не сама,
Ось Михасик – Ведмежа!

Психолог. Дітки, погляньте, хто до нас завітав у гості! Це ж маленьке Ведмежатко Михасик! Йому стало сумно гратися одному і він вирішив прийти до діток у дитячий садочок. Ведмедик дуже хоче з вами погратися, але спочатку потрібно познайомитися.

Вправа «Знайомство»

Психолог із ведмедиком-іграшкою підходить по черзі до кожної дитини. Ведмежа торкається малюка і промовляє: «Привіт (доброго ранку, здрастуй)! Мене звати Михасик. Дуже радий тебе бачити (з тобою познайомитися)! А тебе як звати?» Кожна дитина вітається з іграшкою і називає своє ім'я.

Психолог. Дітки, а ви знаєте, що наш Ведмедик не звичайний – наш Ведмедик-мандрівник; він дуже любить подорожувати! А подорожує він по дитячих садочках, знайомиться з малюками, грається з ними, а ще розповідає їм свої секрети! А ви хочете дізнатися секрети ведмедика Михасика?

Ведмедик Михасик. Із задоволенням поділюся з вами, дітки, своїм секретиком. Ось послушайте:

Як приходиш у садок -
Привітай усіх діток!
Про дорослих не забудь,
Чемним, вихованим будь!

Психолог запевняє гостя, що діти в нашому садочку привітні, виховані та чемні.

Психолог. Давайте розкажемо і покажемо Ведмедику як ми вміємо вітатися!

Бесіда – показ «Давайте привітаємось...»

- Які слова привітання ви знаєте? (Доброго ранку! Добрий день! Здрастуйте! Привіт! Хелло! Гарного дня!..)
- Як можна привітатися без слів? (потиснути руку, обійнятися, жест – хлопок по долоні, помахати рукою, кивнути головою, поплескати по плечу...)
- При зустрічі хто вітається першим – дорослий чи дитина?
- Як зробити привітання приємним? (посміхнутися)

Вправа «Посмішка»

Психолог. Ведмедику дуже подобається в гостях у діток і він хоче подарувати всім-всім свою посмішку. А ви, малята, посміхніться також Михасику, адже з ним так весело і цікаво.

Вправа «Тварини вітаються»

Психолог наголошує, що вітаються не тільки люди, а й тваринки.

Психолог. Я роздам вам картинки, на яких зображені різні звірі - вони будуть один з одним зустрічатися і вітатися.

Правила гри: потрібно за картинками знайти свою пару – таку саму тваринку – і привітатися. Наприклад, зустріне собачка іншу собачку і скаже: «Гав-гав-гав!»

Психолог. Дітки, а Ведмедик Михасик пропонує пригадати і показати як ще вміють вітатися тваринки без слів і звуків (носиками, помахати хвостиками, лапками, потертися спинками, стукають копитцем, махають голівкою тощо)

Михасик схвалює малюків і пропонує ще погратися.

Вправа «Хвилинка розваги»

Ми веселі дошкільнята,
Любим бігати й стрибати.
Ти ж Ведмедик не барись,
Всіх маляток звесели!!!

Психолог включає веселу музику і пропонує дітям перетворитися на маленьких тваринок:

Один, два – ми вже не малята.
Три, чотири – ми маленькі ведмежата! (зайченята
вовченята, лисенята...)

Діти-ведмедики (зайченята, вовченята, лисенята...) повторюють за психологом слова та імітують рухи:

У нас з'явилися довгі (короткі) вушка,
Гарні лапки, короткий (довгий) хвостик.
Ми веселі та завзяті,
Дуже любимо танцювати!

Психолог. Поглянь, Михасику, скільки маленьких друзів-ведмежаток біля тебе. Весело у нас в дитячому садочку!? Але Михасику, діткам час повертатися до себе у групу, тому:

Один, два – ми уже не Ведмежата.
Три, чотири – ми веселії малята.

(Діти знову перетворюються на дошкільнят).

Вправа «Наш друг Михасик»

Психолог пропонує дітям на згадку про чудове знайомство з Михасиком намалювати його портрет (дітям роздаються аркуші паперу із намальованими портретами-заготовками, малюки їх домальовують і розфарбовують).

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Ми з Михасиком зустрілись,
Привітались, гарно грались!
І його секрет дізнались:

Як приходиш у садок -
Привітай усіх діток!
Про дорослих не забудь,
Чемним, вихованим будь!
Цей секрет ми не забудемо,
Ввічливими завжди ми будемо!

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощавайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 2. Дівчата і Хлоп'ята

Мета: створити емоційний позитивний настрій; закріпити знання про особливості поведінки дівчаток і хлопчиків; формувати доброзичливе ставлення до осіб різної статі; вчити помічати різницю в індивідуальних особливостях людей (зовнішній вигляд, обличчя, хода, звички тощо); навчити отримувати емоційне задоволення від спільної діяльності і причетності до групи; розвивати комунікаційні навички; сприяти позбавленню скутості та нервового напруження.

Обладнання: іграшка – Ведмедик; малюнок хлопчика в дівчачому одязі; різні іграшки (наприклад, машинка, лялька, літак, каструля...); два контури обличчя; кольорові олівці.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Психолог заходить разом з ведмедиком Михасиком і збирає дітей навколо себе:

Скільки тут у нас маляток,
Гарних хлопчиків, дівчаток!
Ви на мене подивіться,
Веселенько посміхніться!

Психолог звертає увагу дітей, що Михасик сьогодні дуже розгублений і чимось здивований!? Цікаво, чому?

Ведмедик Михасик показує дітям малюнок із зображенням хлопчика у дівчачому одязі. І звертається до діток за допомогою – розібратися, що тут не так?

Гра «Що переплутав художник?»

Діти розглядають малюнок і вказують на помилки. Ведмедик дякує за допомогу і ділиться своїм секретом:

В світі є дітей багато:
Різні зовні всі вони!
Ніжні, лагідні - дівчата,
Мужні й сильні – хлопчаки.
У садочку всі малята,

Знають правило просте -
Що дівчата й хлопчики
Живуть дружно залюбки!

Психолог пропонує дітям показати Михасику, які вони дружні!

Рухавка «Хлопчики - Дівчатка»

Психолог читає віршовані рядки, малята згаданої статі виконують рухові дії відповідно до тексту, діти іншої статі в цей час ритмічно плескають в долоньки.

Діти стають у коло (хлопчик, дівчинка, хлопчик, дівчинка), беруться за руки і похитують ними вгору-вниз.

Різні в групі в нас малята,
Є – дівчатка, є – хлоп'ята.
(Названі малюки показують на себе, поклавши долоні на груди)
Всі дівчатка ой гарненькі,
наче лялечки маленькі.
(Дівчатка обертаються навколо себе, імітуючи «ходьбу ляльки» (руки та ноги прямі).
Спритні й сильні всі хлоп'ята,
(Хлопчики розводять у сторони руки і згинають їх у ліктях, стискаючи в кулачки.)
Адже хлопці – козачата.
(Хлопчики марширують на місці.)
Дівча кіски заплітає,
(Дівчатка імітують процес заплітання коси.)
Хлопчик – той футбол ганяє,
(Хлопці зображують бухання м'яча ногами.)
Дівча вчиться вишивати,
(Дівчатка присідають і зображують працю з голкою.)
Хлоп'я – цвяхи забивати...
(Хлопчики імітують трудові дії з молотком.)
Та вдається нам дружити,
Бо у нас всі – славні діти!
(Малята знову беруться за руки і в супроводі будь якої жвавої народної мелодії (на розсуд психолога) ведуть хоровод.)

Гра «Впізнай, хто це?»

Психолог. Михасик хоче перевірити, чи насправді наші малюки такі дружні.

Психолог описує дівчинку (потім хлопчика), розповідаючи про її відмінні характеристики (у що одягнута, якої довжини коси, яка зачіска, з

якими іграшками любить гратися, які має звички тощо), а інші діти повинні здогадатися про кого йдеться мова.

Ведмедик схвалює малюків і запитує, а чи наші дітки чемні, чи вміють вони разом гратися і не ображати один одного? (відповіді дітей)

- А в які ігри ви любите гратися?
- Які улюблені іграшки є у дівчаток? А у хлопчиків? (діти називають і показують у дитячій шафі іграшки, якими вони граються)

Гра «Що змінилося?»

Психолог виставляє іграшки, діти їх розглядають і запам'ятовують. Після зміни послідовності, малюки повинні вказати, що змінилося серед іграшок.

Гра «Хлопчик чи дівчинка»

Психолог зачитує різні життєві ситуації, риси, вчинки, а діти повинні визначити, якщо ця дія притаманна жіночій статі – встають дівчатка, якщо чоловікам і хлопчикам – встають хлопці.

Готує їжу;
Працює будівельником;
Ремонтує кран;
Водить машину;
Подають руку;
Переносять вантажі;
Захищають країну;
Заплітають косички;
Носять спідниці;
Грають у футбол;
Граються ляльками;
Пере білизну;
Доглядає за дитиною...

Пальчикова гра «Дружні пальчики»

Дружать в нашій групі хлопчики й дівчатка.
Дружать в нас на ручках пальчики-малятка.
1-2-3-4-5- будемо їх рахувати.
1-2-3-4-5- вийшли пальці погуляти.
Ось долоньки, кулачки
Поплескаємо діточки!

Завдання «Хлопчики - дівчатка»

Завдання виконується на підготовлених аркушах, на яких зображено два контури обличчя.

Психолог пропонує дітям намалювати на першому контурі обличчя себе (хлопчика чи дівчинку), а на другому – протилежну стать.

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Із Михасиком ми грались,
Багато нового дізнались:
В світі є дітей багато:
Різні зовні всі вони!
Ніжні, лагідні - дівчата,
Мужні й сильні – хлопчаки.
У садочку всі малята,
Знають правило просте -
Що дівчата й хлопчаки
Живуть дружно залюбки!

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощавайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 3. Хлопчики

Мета: створити позитивний емоційний фон та бажання співпрацювати; розвивати комунікаційні навички; закріпити знання про особливості поведінки хлопчиків; формувати доброзичливе ставлення до тата, дідуся, братика, хлопчиків у групі; розвивати бажання радувати своїх близьких добрими справами, вчинками і дбайливим ставленням до них; розвивати мислення, увагу, сприймання, уяву; зняти емоційну напругу.

Обладнання: іграшка – Ведмедик; картинки із зображенням транспорту, іграшкові дитячі інструменти, посуд; набір овочів та фруктів; кольорові олівці, аркуш паперу на кожну дитину.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Психолог збирає дітей навколо себе:

Добрий день, мої малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Дуже рада бачить вас!
Привітатися вже час.
Ми не будемо сумувати,
Будемо разом з вами грати!
А прийшла я не сама,
Ось Михасик – Ведмежа!

Михасик підходить до дітей і вітається з усіма за руку.

Психолог. Михасику, ти сьогодні якийсь дивний: ходиш так поважно, всім тиснеш руку... Що трапилося?

Ведмедик Михасик. Так вітаються справжні чоловіки, а я теж – ведмедик-чоловік! Хоча ще не зовсім дорослий, мені тільки-но виповнилося 4 роки, але я дуже схожий на свого тата і дідуся! Тому і буду так вітатися!

Психолог. А давайте, малята, і ви спробуєте так привітатися – давайте потиснемо один одному руки. Михасику, ти говориш, що хочеш бути схожим на свого тата чи дідуся, а які ж вони?

Ведмедик Михасик. Дітки, а ви допоможете мені розповісти про найкращі якості справжніх чоловіків? Які ж вони наші дідусі, тата і хлоп'ята? А я розповім вам ще один секрет:

Хлопчик має пам'ятати:
Щоб справжнім чоловіком стати,
Бабусю треба поважати,
Матусеньці допомагати.
Дівчаток в групі захищати,
Пташок, тварин оберігати.
І Україну шанувати,
Від ворога обороняти.

Психолог. Звичайно, кожний хлопчик хоче бути – сміливим, сильним, мужнім, відважним, розумним, спритним та витривалим! А ще наші чоловіки справжні захисники! Вони захищають нас всіх від грубощів, поганих вчинків, хуліганів, вони завжди приходять на допомогу слабшим! Наші тата та дідусі завжди оберігають свою родину, люблять і поважають жінок і дітей!

Ведмедик Михасик. Малята, а у вашій групі є хлопчики, які схожі на справжніх чоловіків? Назвіть їх! Які вони? Що вони роблять?

Психолог. Діти, ви говорили, що всі чоловіки повинні бути сильними і витривалими, а для цього вони повинні бути в хорошій спортивній формі, тобто мають любити спорт, робити зарядку і загартовуватися!

Рухавка «Зарядка»

Всі ми йдемо по порядку – (шикуються)
Раз, два, три, чотири.
Всі ми робимо зарядку -
Раз, два, три, чотири. (марширують по колу)
На носочки піднялися,
Вверх до сонця потяглися.
Вправо, вліво повернулись
І на п'яточки вернулись.
Як ведмедики йдемо,
Руки в боки – ось тако!
А тепер поприсідаємо,
Та легенько пострибаємо.
Зупинилися, вдихнули,
До заняття повернулись!

Ведмедик Михасик. Бачу завзяті у вас хлопчики і дівчатка! Та зараз я побачу, які вони ще й розумні! Хто знає, з якими іграшками найбільше люблять гратися хлопчики? (машинки, літаки, кораблики, конструктор, трансформери, м'ячі...)

Гра «Знайди зайве»

Для проведення гри потрібні картинки із зображенням різних видів транспорту.

Психолог погоджується, що найулюбленішими іграшками наших хлопчиків є машинки! Але машини бувають різними!

Михасик пропонує погратися. Діти називають зайвий предмет (наприклад, серед машинок зайвий літак і т.д.).

Рухавка «Транспорт»

Психолог. Всі ці машини - транспорт, але кожний вид транспорту пересувається по своєму. Пригадаємо!

Діти імітують рух транспорту: літак – руки в сторони; машина – тримаються за уявний руль; потяг – встали в колонку, руки зігнуті в ліктях і пішли один за одним; танк – повземо по підлозі, корабель – пливемо, ракета – руки вверх над головою, долоні разом і швидко побігли.

Психолог по черзі показує картинку із зображенням певного транспортного засобу, а діти повинні показати як він рухається, пересувається.

Гра «Інструменти»

Психолог. Хлопчики, як майбутні чоловіки повинні вміти все робити, особливо ремонтувати: забивати гвіздки, полагодити праску, вкрутити лампочку... Чим працює чоловік, забиваючи гвіздки? Пригадайте, які ще інструменти ви знаєте?

Завдання: діти отримують іграшки або картинки із зображенням різних предметів, їм потрібно розділити інструменти для тата та посуд для мами.

Вправа «Подарунок»

Ведмедик Михасик пропонує дітям зробити подарунок для тата, дідуся чи братика - намалювати їхній портрет.

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Ми з Михасиком зустрілись,
Привітались, гарно грались!
І його секрет дізнались:
Хлопчик має пам'ятати:
Щоб справжнім чоловіком стати,
Бабусю треба поважати,
Матусеньці допомагати.
Дівчаток в групі захищати,
Пташок, тварин оберігати.
І Україну шанувати,
Від ворога обороняти.

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощавайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 4. Дівчатка

Мета: розвивати комунікаційні навички; закріпити знання про особливості поведінки дівчаток; формувати доброзичливе ставлення до мами, бабусі, сестрички, подружки, дівчаток у групі; навчити отримувати емоційне задоволення від спільної діяльності і причетності до групи; розвивати мислення, увагу, зорове сприймання, уяву; сприяти позбавленню скутості та нервового напруження.

Обладнання: іграшка – Ведмедик; квітка; речі-подарунки (намисто, шляпка, сережки, помада, сумочка, лялька, бантики, спідничка, шарфик тощо); картинки одягу, взуття, іграшок, посуду; кольорові олівці, аркуш паперу на кожну дитину.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Психолог заходить разом з Ведмедиком Михасиком і збирає дітей навколо себе:

Добрий день! – усміхнулось сонечко,
Добрий день! – глянуло в віконечко,
Добрий день! – посміхнулись ми,
Добрий день! – день цікавий почали!

Психолог звертає увагу, що Михасик сьогодні дуже веселий і радісний, а ще він приніс дуже красиву квітку! Цікаво, навіщо?

Ведмедик Михасик. Я хочу подарувати цю квіточку кожному з вас! Ми будемо передавати її по колу і говорити один одному компліменти, гарні слова і радіти, що ми всі тут разом зібралися! А ще я хочу розповісти вам один цікавий секрет:

Розкажу секрет цікавий –
Квіти люблять всі жінки!
То ж даруймо їм завжди
Символ вічної краси!
Пам'ятайте, хлопчаки,
Дівчаток треба берегти!
Від нахабнів захищати,
Та в усьому допомагати!

Психолог. Згодна, особливо люблять квіти наші чарівні жінки: дівчата, мами, сестрички та бабусі! Найкращий подарунок для них це – квіти...

Пальчикова гімнастика «Квіти»

Наші милі квіточки
(руки перед собою, складені човником)
Розпустили пелюстки.
(по черзі розводять пальці в сторони)
Вітерець ледь дмухає,
(дують на квіточку)
Пелюстки баюкає.
гойдають руками вперед-назад)
Наші гарні квіточки
(по черзі знову складають пальці човником)
Закривають пелюстки.
Голівкою хитають, (кивають головою і рученятами)
Тихенько засинають.
(покласти голівку на складені долоньки)

Ведмедик Михасик. А у вашій групі хлопчики і дівчатка дружать?

Гра «Впізнай, хто це?»

Психолог описує дівчинку, розповідаючи про її відмінні характеристики (в що одягнута, якої довжини коси, яка зачіска, з якими іграшками любить гратися тощо), а хлопчики повинні здогадатися про кого йдеться мова.

Психолог. Молодці! Уважні наші хлоп'ята, а зараз перевіримо, чи гарно вони знають звички своїх мам та подружок? Хлопчики, будь-ласка, допоможіть нам з Михасиком пригадати, що ще, окрім квітів, люблять наші дівчатка? Звичайно, чепуритися і отримувати подарунки!

Гра «Магазин подарунків»

Психолог. Складно вибирати подарунки для жінок. Наш Михасик розгубився. Давайте допоможемо йому. Треба вибрати подаруночки для наших чарівних подружок.

На столі розкладені картинки, серед яких є предмети жіночого вжитку. Діти вибирають ті, які підходять для дівчаток і жінок.

Гра «Що змінилося?»

Психолог. Гарно люблять причепуритися наші дівчатка! А зараз перевіримо, які ж уважні наші хлопчики!

Правила гри: хлопчики відвертаються, а дівчаткам щось змінюють (надягають намисто, зав'язують шарф, розпускають косу, дають сумочку чи ляльку тощо). Треба назвати, які зміни відбулися.

Вправа «Подарунок»

Ведмедик Михасик пропонує дітям зробити подарунок для мами, бабусі чи сестрички - намалювати їхній портрет.

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Ми з Михасиком зустрілись,
Привітались, гарно грались!
І його секрет дізнались:
Квіти люблять всі жінки!
То ж даруймо їм завжди
Символ вічної краси!
Пам'ятайте, хлопчаки,
Дівчаток треба берегти!
Від нахабнів захищати,
Та в усьому їм допомагати!

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощавайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 5. Дружба

Мета: створити емоційний позитивний настрій; розширити і поглибити поняття «друг», «дружба»; підвищити позитивне ставлення до однолітків; сприяти створенню дружнього дитячого колективу; розвивати почуття єдності, згуртованості; виховувати дружні відносини між дітьми, розвивати товариськість, уміння спільно діяти, разом гратися, розвивати навички взаємодопомоги, бажання ділитися іграшками та іншими предметами; зняти психологічне напруження.

Обладнання: іграшка – Ведмедик; мильні бульбашки; дзвіночок; набір картинок, серед яких 3-4 зайчика, 3-4 ведмедика, 3-4 лисички, 3-4 їжачка; кольорові олівці, обличчя - смайлики.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Добрий день, мої малята!
Рада вас я всіх вітати!
Привітатися вже час,
Добрий день! Вітаю вас!

Психолог звертає увагу дітей на те, що знову прийшов не сам, а з гостем – Ведмежатком, якому дуже сподобалося у діток в дитячому садочку: «Привіт, малята! Ви мене впізнали? А чи пам'ятаєте ви моє ім'я? Як мене звати?

Вправа «Ведмедик - незнайка»

Ведмедик Михасик. Я теж вас всіх запам'ятав! Хочете зараз я назву всі ваші імена?!

Ведмедик підходить до дитини, нахиляються до вушка і починає шепотіти щось незрозуміле. Психолог приходить гостю на допомогу і наголошує малюкам, що дітей багато і, напевне, Михасик трішечки забув як всіх нас звати.

Психолог. Давайте допоможемо Ведмедику: коли він називає ім'я дитини правильно – ми плескаємо в долоні, якщо ні – тупаємо ніжками і називаємо ім'я правильно.

Ведмедик дякує діткам за допомогу і запевняє, що в цій групі всі малюки чемні та дружні, знають імена всіх своїх товаришів, і за це хоче поділитися з ними ще одним своїм секретиком:

Друзів мати – справжнє диво!
Радість дружба всім несе!
Цей секрет ти пам'ятай:
Друзів ти не ображай,
Сам не бийся, не штовхай!
Дружбою ти дорожи,
Гарним другом будь завжди!

Психолог. Так, малята, дружба це дуже великий скарб і радість!

Бесіда «Дружба»

- Скажіть, мати друзів – це добре чи погано? Чому?
- Що таке дружба? Як ви розумієте вислів: «Немає друга - шукай, а знайдеш - тримай». Кого ми називаємо справжнім другом?
- Вірно, діти, друг – це той, хто завжди прийде на допомогу, хто любить тебе і захищає. Ось послухайте вірш про дружбу двох хлопчиків:

Якщо в мене є цукерка – пів цукерки другу дам.
Якщо груша є у мене – значить грушу пополам.
Я признаюсь вам відверто, що боюся злющих псів.
Тільки раз на мого друга пес кудлатий налетів.
Мав він зуби, як у вовка, знай підстрибує, гаса.
Та не думаючи довго, кинувся я на того пса.
Відігнав я раз і вдруге, не боявся я тоді.
Бо хіба ж покинеш друга, якщо друг твій у біді.

Ведмедик Михасик. А у вашій групі дітки товаришують?

Психолог звертає увагу Ведмедика на стенд «Я і мої друзі», діти розповідають кого сьогодні немає в дитячому садку, як їх звати, що трапилося тощо.

Ведмедик Михасик. А чи є такі, хто ображає інших, б'ється, не ділиться іграшками, обзивається?

Гра - вправляння «Іграшку попроси»

Психолог показує подарунок, який приніс для дітей Михасик – це мильні бульбашки.

Мильна бульбашка летіла
Та й на носик раптом сіла.
Носик мій залоскотала.
Я як чхнув – вона й пропала!

Дорослий показує, як літають бульбашки, при цьому малюки називають, якими кольорами переливаються, якого розміру - великі та маленькі, скільки їх тощо.

Психолог. Ой, нас багато, а мильні бульбашки – одні, і всі хочуть погратися з ними... То ж давайте будемо по черзі тримати пляшечку із бульбашками і гратися ними. А Ведмедик подивиться, які ви дружні малюки.

Ведмедик (а потім дитина) тримає бульбашки. По звуковому сигналу (дзвіночок) діти біжать по колу. Біля кого він зупиниться після закінчення дзвону та дитина промовляє: «Михасику, дай, будь-ласка, мені погратися бульбашками». Той до кого промовляли, віддає пляшечку, відповідаючи: «Будь ласка!», і встає в коло. Гра продовжується.

Гість дуже задоволений грою і розповідає малюкам, що і він разом зі своїми лісовими друзями дуже любить весело гратися. Показує їхні портрети (картинки звірів - лисички, ведмедика, їжачка, зайчика, вовчика...)

Гра «Шукаю друга» (елемент танцювально-рухової терапії)

Матеріал: набір іграшок або картинок, серед яких 3-4 зайчика, 3-4 ведмедика, 3-4 лисички...

Кожна дитина вибирає картинку, психолог пропонує погратися із звірятами і показати Михасику, які ми дружні, веселі та завзяті. При цьому дорослий наголошує, що одному Ведмедику, Зайчику, Їжачку чи Лисичці танцювати сумно, тому кожен має знайти для своєї тваринки друзів і об'єднатися в команду.

Вправа «Хвилинка пустощів»

Психолог пропонує малюкам уявити себе звірятами і разом погратися:

Один, два – ми вже не малята.
Три, чотири – ми маленькі звірята!

Діти в парах стрибають, кружляють, танцюють, тощо.

Психолог наголошує, що вже час повертатися назад до справжнього дитячого садка, в свою улюблену групу:

Один, два – ми вже не звірята.
Три, чотири – ми веселі малята!

Вправа «Намалюй друга»

Ведмедик роздає дітям малюнок із зображенням двох обличч-пиктограм, де на одній намальований веселий смайлик:

Психолог. Дітки, подивіться, нашому веселому смайлику дуже прикро бути одному, тож давайте намалюємо йому друга!

Дошкільнята малюють другу пиктограму на свій розсуд.

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Із Михасиком ми грались,
Ще один секрет дізнались:
Друзів ти не ображай,
Сам не бийся, не штовхай!
Дружбою ти дорожи,
Гарним другом будь завжди! (діти повторюють)
Цей секрет ми не забудемо,
Дружніми завжди ми будемо!

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощавайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 6. Жадібність

Мета: продовжувати знайомити дітей з правилами культурного спілкування; сприяти подоланню психологічних бар'єрів у спілкуванні, встановленню емоційного контакту «дитина – дорослий», «дитина – дитина»; розвиток мислення, вміння розгадувати загадки; розкрити і уточнити поняття подільчивість, жадібність; зняття психоемоційного напруження.

Обладнання: іграшка – Ведмедик; кошик з муляжами фруктів та овочів; фрукти (яблуко, груша, слива, виноград); терапевтична казка «Велосипед»; кольорові олівці, аркуші паперу.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Дзень - дзелень, день - дзелень,
Час почати новий день.
Треба всіх нам привітати.
«Добрий день!» - усім сказати.
Станьте в коло, не баріться,
І до друзів усміхніться!

Психолог. Дітки, погляньте, хто до нас завітав у гості?!

Ой, а хто це вайлуватий
Прийшов діток привітати?
Це ж Михасик до нас йде,
Подаруночки несе!

Діти вітаються із давнім приятелем.

Ведмедик розповідає малюкам, що і влітку і восени, він не сидить без діла, йому дуже подобається їсти ягоди, фрукти. Ось і зараз він назбирав багатий урожай та приніс сьогодні гостинці для малят.

Вайлуватий наш Михасик
Восени в садку гуляє,
Груші, яблучка збирає.
На городі – бурячок,
І морквину й кабачок.
Працювите Ведмежатко
Подаруночки маляткам
Вже приніс у дитсадок -
Буде свято у діток!

Вітаміни всім корисні –
Наш Михасик добре знає!
То ж гостинців повний кошик!...
Всіх маляток пригощає!

Гра «Відгадай за смаком»

Психолог пропонує дітям відгадати, чим пригостив їх Михасик (яблука, груші, виноград, сливи...)

Психолог. Дітки, а що робити, якщо у вас яблучко лише одне, а друзів багато? Як бути? (відповіді дітей)

Динамічна гра «Ми ділили апельсин»

Ведмедик Михасик. Ось, послухайте, як ми з лісовими друзями ділили апельсин:

Ми ділили апельсин.
Нас багато – він один.
Першу скибку – їжакові,
Другу – звісно, борсукові,
Третю дам я каченяті, А наступну – кошеняті.
П'яту візьме білка,
Вовку ж – лише шкірка.
Вовчик злий. Біжить сюди!
Розбігайся хто куди!

Вправа «Фрукти – овочі»

Ведмедик схвалює дітей і просить допомогти йому поділити подарунки: звірятам - овочі, а діткам - фрукти.

Психолог. Дітки, як гарно ви справилися із завданням! Які ви дружні та завзяті! Але не завжди так буває. Ось, послухайте історію:

Терапевтична казка «Велосипед»

Дмитрик з мамою приїхав на майданчик на новому велосипеді, що виблискував на сонці. Відразу його оточили діти.

- Дай проїхатись, - просять.
- І мені, і мені!..
- Нікому не дам, - відмахнувся Дмитрик.
- Я ще і сам не накатався... І гучно сигналячи, закружляв навколо квітника.

А хлоп'ятам ще дужче захотілося проїхатися на новому велосипеді.

- Дай хоч спробувати, - не відставали вони.

Дмитрик і слухати не хотів – їздив сам.

Просили, просили хлоп'ята та й почали розходитися – хто м'ячем гратися, хто в пісочницю, хто на гойдалку.

Врешті набридло Дмитрику кататися. Відвіз велосипед до мами, а сам знову прибіг на майданчик. Став з усіма у коло м'яча грати. Та м'яч чомусь пролітав повз нього. Образився Дмитрик, відійшов до гойдалки.

- Зупиніть, і я сяду – попросив він.

Та хлоп'ята ніби і не чули – ще дужче розгойдувалися.

Набурмосився Дмитрик, підійшов до дівчаток – вони в піску гралися.

Але й ті не звернули на нього увагу. Тільки хтось проказав:

- Іди, катайся на своєму велосипеді...

Ведмедик Михасик. А чи не пізнаєте ви тут когось зі своєї групи? Чи подільчиві малюки у вашій групі? Малята, а я приготував для вас ще один секретик! Ось, послухайте:

Щедрим, добрим будь з людьми,
Друзів матимеш завжди!
Ігри, іграшки, машинки,
Ляльки, кубики, картинки -
Не жалій і не ховай,
З друзями все поділяй!
Тебе будуть поважати,
Будуть щедрим називати!

Ведмедик Михасик. Здогадалися, про що мій улюблений секретик? Так, жадними бути дуже і дуже погано!

Вправа «Подарунки»

Психолог пригадує про гостинці, якими пригощав ведмедик Михасик та пропонує дітям намалювати подаруночки для нього та його лісових друзів.

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Із Михасиком ми грались,
Ще один секрет дізнались:
Щедрим, добрим будь з людьми,
Друзів матимеш завжди!
Ігри, іграшки, машинки,
Ляльки, кубики, картинки -
Не жалій і не ховай,
З друзями все поділяй!
Тебе будуть поважати,
Будуть щедрим називати!

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощавайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 7. Доброта. Співчуття

Мета: учити дітей розуміти поняття «доброта», «добрий»; виховувати доброзичливе ставлення до інших, любов до тварин, почуття єдності; розвивати групову взаємодію.

Обладнання: іграшка – Ведмедик; клубок ниток; кольорові олівці, заготовки сердечок.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Психолог з дітками стають у коло:

Добрий день, мої малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Дуже рада бачить вас!
Привітатися вже час.
Ми не будемо сумувати,
Будемо разом з вами грати!
А прийшла я не сама,
Ось Михасик – Ведмежа!

Ведмедик Михасик. Дітки, я поспішав до вас в садочок і раптом під деревом побачив маленьке безпорадне пташеня. Мабуть, воно випало з гніздечка. Що ми можемо для нього зробити? (відповіді дітей).

Психоемоційний етюд «Урятуй пташеня»

Психолог. Малята, давайте уявимо, що ви в долоньках тримаєте маленьке пташеня.

Діти уявляють, що тримають у долонях маленьке безпорадне пташеня. Вони повинні зігріти його – повільно, по одному пальчику скласти долоні, сховати в них пташеня, подихати на нього, зігріваючи рівними спокійними подихами, притулити долоні до своїх грудей, віддати пташеняті добро і ласку свого серця, розкрити долоні, побачити, що пташеня ожило і радісно злетіло. Підняти долоні та посміхнутися.

Психолог. Які ж ви всі добрі, лагідні, турботливі.

Ведмедик Михасик. І мені було дуже приємно на вас дивитися. Тому я з радістю поділюся з вами ще одним своїм секретиком:

Допомагай слабким, маленьким, хворим,
Всім, хто потрапив у біду.
Не важко бути добрим,
Коли прощаєш помилку чужу.
Хто людям всім добра бажає,
Той і собі добро те має.
Як до людей з добром ідеш,
То радість всім своєю несеш.

Бесіда про добру людину.

- Що ви можете сказати про добру людину, яка вона? (*чесна, ввічлива, скромна, працьовита, чемна, доброзичлива, дружелюбна, щедра, справедлива, миролюбна, щира, милосердна та ін.*)
- Що потрібно робити, щоб бути добрим?
- Як пов'язані слова «добро» і «допомога»?
- Як зрозуміти, що хтось потребує допомоги?
- Що ви відчуваєте, коли робите добру справу?
- Де живе доброта? (*в людському серці*).
- Чим займається? (*добрими справами*).
- Якого кольору може бути?
- Вона тепла чи холодна?

Гра «В якому вчинку живе добро».

Психолог називає вчинки, а діти визначають, якщо вчинок позитивний - плескають в долоні, якщо вчинок негативний - тупають ніжками.

- Допомогати друзеві в біді
- Когось образити
- Захистити слабкого
- Когось обдурити
- Ділитись тим, що маєш
- Не слухатися старших
- Вихвалитися перед кимось
- Радіти з чужої біди
- Співчувати, якщо з кимось сталося нещастя
- Дразнитись
- Ображатись через дрібниці
- Пробачати і просити пробачення, якщо когось образив

- Поважати інших.

Ведмедик Михасик. Молодці, дітки, ви добре попрацювали, а тепер давайте пограємося в гру.

Гра «Добра тварина»

Діти стають у коло та беруться за руки.

Психолог. Ми – одна велика добра тварина. Давайте послухаємо, як вона дихає. Усі прислухаються, починають разом дихати: великий вдих – крок уперед, видих – крок назад.

Повторюють декілька разів.

Психолог. Давайте послухаємо, як стукає серце доброї тварини.

Стук – крок упер, стук – крок назад.

Повторюють декілька разів.

Малюки знаходять, де б'ється їхнє серце, притуляють рученята і прислухаються, які ж вони добрі і лагідні діти.

Вправа «М'яке серце»

Психолог. Є люди на землі, які не вміють любити, тому що їхнє серце зачерствіло. Я пропоную вам навчитися робити своє серце м'яким і люблячим. Подивіться на це сердечко (психолог показує іграшку м'яке серце), доторкніться до нього. А кому б ви хотіли послати свою любов за допомогою м'якого серця? (відповіді дітей: татові, мамі, другу...)

Завдання «Серце – це символ доброти»

Діти отримують заготовки сердечок, вирізаних з паперу (подарунок ведмедика Михасика).

Психолог. Серце – це символ доброти. Воно вміє любити і радіти, сумувати і співчувати. Воно може змінити людину, зробити її доброю. Візьміть у руки паперове сердечко і доторкніться до свого серця, щоб воно увібрало усі найкращі ваші почуття, усю любов і тепло. У всіх вас є близькі рідні люди, друзі, яких ви любите.

Михасик пропонує зробити їм подарунок, подарувати це сердечко. Його можна розфарбувати, прикрасити, наприклад, всередині ви можете намалювати квіточку, сонечко і т.д.

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Із Михасиком ми грались,
Ще один секрет дізнались:
Допомагай слабким, маленьким, хворим,
Всім, хто потрапив у біду.
Не важко бути добрим,
Коли прощаєш помилку чужу.
Хто людям всім добра бажає,
Той і собі добро те має.
Як до людей з добром ідеш,
То радість всім свою несеш.

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощавайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 8. Моє тіло

Мета: закріпити знання дітей про тіло людини та догляд за ним, назви частин тіла, ліву-праву руку; розвивати навички спілкування, пам'ять та увагу, виховувати доброзичливість, підвищувати самооцінку; формувати у дітей валеологічну свідомість, дбайливе та бережливе ставлення до власного здоров'я.

Обладнання: іграшка Ведмедик, картинки із зображенням людини в повний зріст, органів чуття людини, картинки з зображенням тварин, музичний супровід.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Психолог. Малята я хочу з вами сьогодні привітатися незвичним способом: спочатку я привітаюся із своїм тілом. Подивіться...

Добрий день, ручки!	<i>(погладжує ручки)</i>
Ручки мої плескотять.	<i>(плескає в долоньки)</i>
Добрий день, ніжки!	<i>(погладжує ніжки)</i>
Ніжки мої тупотять.	<i>(тупотить ніжками)</i>
Добрий день, Я!	<i>(погладжує себе по голові)</i>
Вітаю вас, моя сім'я!	<i>(розводять руки в сторони)</i>

Психолог пропонує дітям привітатися зі своїм тілом. Діти разом з психологом повторюють привітання.

Психолог. Малята, сьогодні я зустріла Михасика і помітила, що він про щось весь час думає. Давайте у нього запитасмо, що його турбує, можливо ми йому можемо допомогти. Михасику, про що ти думаєш?

Ведмедик Михасик. Малята, мені дуже весело з вами гратися, ділитися своїми секретиками. Але ж я тварина, а ви люди. Ми різні і не схожі. Мені стало цікаво, що значить бути людиною? Чим люди відрізняються від тварин?

Психолог. Діти, допоможемо Михасику? Давайте розповімо йому про тіло людини, з чого воно складається і для чого потрібні частини тіла.

Бесіда про тіло людини.

Психолог показує картинку із зображенням людини та її обличчя.

- З чого складається тіло людини? (голова, тулуб, руки, ноги)
- Що є на голові? (волосся, очі, ніс, вуха, рот)
- Для чого потрібна голова..., руки..., ноги?

Психолог. А зараз, малята, проведемо дослід і дізнаємося, навіщо потрібні очі. Всі закрийте очі і не відкривайте, поки я не скажу. Скажіть, що я роблю (психолог показує книгу) ? Очі не відкривайте! А тепер (психолог пише олівцем)? Відкрийте очі. Ось що я робила (психолог повторює свої дії). Навіщо потрібні очі?

Діти: Щоб бачити.

Психолог: Михасику, а тобі для чого очі? Так, теж щоб бачити. Перевіримо, навіщо потрібен ніс. Затисніть ніс однією рукою, а губи іншою рукою. Навіщо потрібен ніс? Вірно, щоб дихати. Дітки, закрийте знову очі (психолог підносить парфуми до носа дитини). Що відчули? Навіщо нам ніс? Так, щоб дихати і розрізняти запахи. Дітки, а як ви думаєте для чого ніс тваринкам? Все правильно, теж щоб дихати і відчувати запахи інших тварин, їжі.

Психолог: А зараз дітки перевіримо навіщо нам потрібні вуха. Щільно закрийте вуха долоньями, притисніть долоньки до вух.

Психолог вимовляє 2-4 слова.

Психолог: Відкрийте вуха. Що я тільки що робила?

Діти відповідають, що психолог говорила, вони бачили по губах, але не чули, що говорила.

Психолог: Так навіщо нам вуха? І знову все вірно, щоб слухати і чути. А тваринкам для чого вуха? Теж щоб чути! Бачиш, Михасику, як багато у нас спільного!

Ведмедик Михасик. Діти, я приніс вам мій новий секретик! Ось послухайте...

Про своє ти тіло дбай,
Доглядай, оберігай!
Спільного у нас багато,
та не треба забувати:
Кожен має особливе.
Ми не схожі – це важливо!

Психолог. Для того, щоб гарно бачити, чути, рухатись потрібно доглядати за своїм тілом. Їсти корисну їжу, гуляти на свіжому повітрі та відпочивати вдень і вночі. Корисно займатися спортом, робити гімнастику. Давайте разом з Михасиком зробимо зарядку.

Рухавка «Ось яке моє тіло!»

У мене є голова

Вправо - вліво, раз - два. *(Повороти голови праворуч - ліворуч, нахили голови)*

Вона сидить на міцній шиї,

Покрутили - покрутили. *(Кругові повороти шиєю)*

Потім тулуб іде,

Нахил назад, нахил вперед. *(Руки на поясі, нахили тулуба назад і вперед)*

Умілі руки є у всіх,

Вгору-вниз, вгору - вниз. *(Махи руками вгору - вниз)*

Ноги нам потрібні, щоб бігати,

Стрибати, присідати, стояти. *(Біг на місці, підскоки, присідання)*

Ось яке моє тіло! *(Показують рукою знак «клас!»)*

Психолог. Малята, а як називаються руки людини? (права, ліва)

Гра «Про праву і ліву руки»

Подивіться-но на ручки:

Права, ліва! *(вистягнути руки вперед, показати по черзі)*

У долоньки можуть бити –

Права, ліва! *(плескати в долоньки)*

Вони можуть ніс закрити –

Права, ліва! *(по черзі затиснути ніс правою і лівою рукою)*

І долонькою рот прикрити –

Права, ліва! *(прикрити долонькою рот по черзі)*

Дорогу можуть показати –

Права, ліва! *(показати напрямом по черзі)*

Обличчя вранці умивати –

Права, ліва! *(вмити по черзі праву і ліву щічки на обличчі)*

А якщо щось зашумить,

Вушка захистять мені –

Права, ліва! *(закрити вушка)*

З руками я завжди дружу,

З правою і з лівою! *(дружнє рукостискання)*

Вони маму обіймуть –

Правою і лівою! *(охоплюють себе руками – «обійми»)*

Логічна гра «Порахуймо»

Психолог пропонує згрупувати частини тіла та обличчя відповідно до їх кількості (один, два, багато).

Психолог. Діти, давайте порахуємо і дізнаємося скільки чого у нас на нашому тілі.

У нас *одна* голова, один тулуб, одна шия, один живіт, одна спинка, один ніс, одне підборіддя, одне обличчя.

У нас *два* вуха, двоє очей, дві брови, дві руки, дві долоні, дві ноги, дві п'ятки, дві щоки, два лікті, два коліна.

У нас *багато* вій, багато волосся, багато пальчиків, багато зубів, багато веснянок.

Мовленнєва гра «У людини – у тварини»

Психолог. Малята, я буду починати речення, називати, що є у тварини, а ви уважно слухайте і закінчить речення, що є у людини.

- У тварини лапи, у людини(руки, ноги)
- У тварини кігті, у людини... (нігті)
- У тварини хвіст є, у людини... (немає)
- Тварина ходить на 4 лапах, а людина... (на двох ногах)
- У тварини тіло вкрите хутром, а в людини ...(шкірою)

Вправа «У кого які вушка?»

Діти виконують імітаційні рухові дії відповідно до змісту віршованого тексту.

Вушка в зайчика чуткі,
Ще й довгасті – отакі!
В слоненят великі вуха,
Мов два блюда чи два круга.
Вушка крихітні у мишки,
Але чують добре кішку!
І у мене вушка славні:
Чують мамині прохання,
Але (трохи таке є!)
Роблять іноді своє.

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Ми з Михасиком зустрілись,
Привітались, гарно грались!
І його секрет дізнались:
Про своє ти тіло дбай,
Доглядай, оберігай!
Спільного у нас багато,
та не треба забувати:
Кожен має особливе.
Ми не схожі – це важливо!

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощавайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 9. Мій настрій

Мета: сприяти розвитку емоційної сфери; навчити розуміти власний настрій; вправляти у вираженні власних емоцій та розпізнаванні емоцій інших людей; вчити показувати мімікою і жестами різний настрій; зняття психологічного напруження.

Обладнання: іграшка – Ведмедик; іграшкове Сонечко; пір'їнка; дзеркало; різнокольорові кружечки; три склянки з водою, блискітки, глина; кольорові олівці, аркуші паперу.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Рано встає сонечко,
Зазирає у віконечко:
«Дітки, ви вставайте,
До садочка поспішайте!»
Ось ми так вітаємось - Добрий день!
Сонечку всміхаємось - Добрий день!

Вправа «Усмішка по колу»

Діти передають по колу іграшкове Сонечко і дарують щирі усмішки своїм одноліткам.

Етюд «Сонячний зайчик»

Психолог. Дітки, наше лагідне Сонечко подарувало нам не тільки усмішки, а й свого Сонячного зайчика! Він прибіг до кожного з нас, зазирнув у очі, заплющить їх. І побіг по обличчю, далі по голівці, носику, ротику, щічкам, вушкам... Промінчик любить тебе...

Дорослий ніжним дотиком (пір'ячком) пестить малюків по голівці, плечикам, торкається обличчя.

В кінці етюду психолог пропонує попрощатися із Сонячним зайчиком і звертає увагу дітей на те, що сьогодні десь немає нашого давнього друга Ведмедика Михасика? Цікаво, де він? Що сталося?

Чути стук у двері, в приміщення заходить Михасик і з подивом починає розповідати про свою пригоду.

Ведмедик Михасик. Я дуже поспішав до діточок, як раптом побачив, як по небу полетіло багато-багато Сонячних зайчиків. Я зупинився і почав розглядати їх! Та коли придивився, побачив, що знаю хто це, бо на кожному Сонячному зайчику було обличчя знайомих малюків: і Оленки, і Дмитрика, і Світланки... Я дуже здивувався! Звідки ж летять ці веселі Сонценята? Та коли зайшов у групу, зрозумів, що це полетіли ваші посмішки, які ви дарували Сонечку та один одному! Мені теж стало так радісно і весело! Малята, а у вас який настрій? Вам зараз теж весело чи, можливо, комусь сумно?

Вправа «Веселе дзеркало»

Психолог запевняє Ведмедика, що Сонечко щиро посміхнулося малюкам і від того всім діткам в групі стало тепло, весело і приємно.

Дорослий пропонує дітям подивитися у дзеркало і просить побачити себе там веселим і усміхненим.

Вправа «Мій настрій»

Ведмедик Михасик. Діти, мені зараз так весело, що здається, що все навкруги стало блискучим, яскравим, різнобарвним, чарівним! А якого кольору сьогодні ваш настрій?

Ведмедик пропонує вибрати серед кольорових кружечків той, на який схожий настрій малят.

Ведмедик Михасик. Дітки, а чи всім вам зранку було весело? Мабуть, ні! Бо не хотілося дуже рано прокидатися і вставати, потім прощатися з мамою. Який тоді у вас був настрій? (сумний, не веселий)

Психолог. Знаєте, малята, у людей буває різний настрій: і веселий, і сумний, а інколи, навіть, ми буваємо злими і сердитими! Наш настрій постійно змінюється, він завжди різний! Михасик сьогодні хоче поділитися з вами ще одним важливим секретиком:

Настрій є у всіх малят,
У погоди, у звірят!
Дуже настрій цей мінливий!
І такий він вже примхливий!

То веселий, то сумний,
А колись буває й злий!
Та не треба нудьгувати,
Настроєм треба вміти керувати!
Посміхнися, заспівай,
З'їж цукерочку, пограй!
Ось і настрої вже змінився -
В радість він перетворився!

Психолог. Малята, а чи Михасик нічого не переплутав? Він стверджує, що настрої буває і у погоди, і у тваринок? Чи це можливо?

Гра «Покажи настрої»

- Посміхніться – як весела хмаринка; як лагідне котеня; як хитра лисичка.
- Позліться – як злий собака; як дитина, в якої забрали морозиво; як мама, яку не слухається дитина.
- Насупитися – як снігова хмара; як сумний їжачок.
- Здивуйтеся – як дівчинка, яка побачила чарівника.
- Налякайтеся – як зайчєня, яке побачило вовка; як загублена в лісі дитина.

Психолог. Так, малята, наш настрої дуже і дуже мінливий! Давайте подивимося, яким він може бути.

Сюрпризний момент «Три склянки з водою»

Перед дітьми стоїть три склянки з чистою, прозорою водою.

Психолог. Коли людині добре, вона спокійна і впевнена, їй все вдається, вона усім задоволена і всіх любить – у цей час її настрої схожий на чисту воду, і думки у неї ясні та чисті (показує склянку з чистою водою).

Коли людині на думку спадають чудові ідеї, вона фантазує, настрої буває прекрасним, радісним, думки стають схожими на салют: вони блищать, переливаються, як вода у цій склянці (кидає у другу склянку блискітки).

Та буває, що людині погано, думки сумні й неприємні. Тоді вони схожі на темну, каламутну воду (кидає шматочок глини у третю склянку).
Ведмедик Михасик. Малята, а на яку скляночку зараз схожий ваш настрої? Чому? А щоб він став як у другій склянці (блискучий, яскравий), що треба зробити?

Діти висловлюють свої пропозиції: можна робити добрі справи, дарувати подарунки, посмішку, погратися з котиком, з'їсти цукерочку, подивитися по телевізору веселий мультик, погратися в улюблену гру, заспівати веселу пісеньку, послухати приємну музику.

Психолог. От і я пропонує вам погратися!

Рухлива гра «Якщо весело тобі»

Діти під супровід дорослого виконують рухи.

Вправа «Намалюй свій настрій»

Ведмедик пропонує намалювати дітям себе і свій настрій.

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Ми з Михасиком зустрілись,
Привітались, гарно грались!
І його секрет дізнались:
Настрій є у всіх малят,
У погоди, у звірят!
Дуже настрої цей мінливий!
І такий він вже примхливий!
То веселий, то сумний,
А колись буває й злий!
Та не треба нудьгувати,
Настроєм треба вміти керувати!
Посміхнися, заспівай,
З'їж цукерочку, пограй!
Ось і настрої вже змінився -
В радість він перетворився!

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощавайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 10. Радість

Мета: ознайомити дітей із емоцією «радість», учити розпізнавати та виявляти емоції, передавати свій емоційний стан за допомогою міміки та жестів, учити розуміти поведінку інших та власну поведінку, її наслідки, виховувати оптимістичний погляд на життя.

Обладнання: іграшка – Ведмедик; дзеркало; піктограма «радість»; фотографія звірят; аркуші, на яких зображений контур ведмедика; веселий музичний твір, наприклад «Полька» П.І. Чайковського; кольорові олівці.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Психолог збирає дітей навколо себе:

Добрий день, мої малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Дуже рада бачить вас!
Привітатися вже час!

Психолог. Сьогодні ми будемо вітатися по колу, наприклад: «Марійка, я дуже рада тебе бачити!» Передаємо по колу це привітання і посмішку.

Бесіда «Я радію, коли...»

Ведмедик Михасик. Я дуже радий вас сьогодні бачити, дуже вас чекав, тому що хотів розповісти як ми з друзями святкували день народження слоненя Петрика. Всім було дуже весело, цікаво. Ми гралися, співали, танцювали і раділи. Я приніс фотографію, подивіться які ми тут всі радісні! А коли радієте ви? Давайте поговоримо.

Діти продовжують речення: «Я радію, коли...».

Психолог. Дітки, а коли людині радісно, що вона робить? Давайте подивимося, як виглядає ваше личко, коли посміхається.

Діти розглядають піктограму «радість», а потім посміхаються перед дзеркалом і спостерігають за мімікою.

Ведмедик Михасик. Дітки, на дні народження ми з моїми друзями гралися в дуже цікаву гру. Давайте й ми пограємо.

Рухавка «Веселі звірята»

Веселенькі ми звіряти,
Ми радіємо завзято.
Плескаєм в долоні,
Тупцяєм доволі.
Надуваєм щічки,
Показуєм ріжки.
На носочках скачемо,
Личками гримасимо.
Як почуєм цифру «три».
Кумедна гримаса замри.

Гра «Як принести радість?»

Психолог. Ми радісні і ведмедик Михасик теж радісний. Але буває так, що у наших друзів поганий настрій і їм зовсім не радісно. Давайте подумаємо, що потрібно зробити, щоб вони теж стали радісними, веселими?

Діти пропонують різні способи, як розвеселити друга: посміхнутися, погладити, полоскотати, подарувати подарунок, пригостити цукеркою і т.д..

Психолог. Дітки, а у нашого ведмедика Михасика є свої секрети, як можна розвеселити друга. І він хоче з вами поділитися.

В світі радощів багато,
Ви радійте кожний день!
Не люблю я сумувати,
Люблю весело сміятись!
Друзів гарних маю я,
Дружна і моя сім'я!
Посмішка моя луна,
Всіх вона нас звеселя!
То ж радію я життю,
Цей секрет я Вам несу!

Гра «Радісний Михасик»

Психолог пропонує дітям домалювати ведмедика, зробити його радісним (намалювати посмішку, розфарбувати улюбленим кольором, намалювати сонечко, квіти і т.д.).

Завдання виконується на підготовлених аркушах, на яких зображений контур ведмедика, під музичний супровід (веселий музичний твір, наприклад «Полька» П.І. Чайковського).

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Ми з Михасиком зустрілись,
Привітались, гарно грались!
І його секрет дізнались:
В світі радощів багато,
Ви радійте кожний день!
Не люблю я сумувати,
Люблю весело сміятись!
Друзів гарних маю я,
Дружна і моя сім'я!
Посмішка моя луна,
Всіх вона нас звеселя!
То ж радію я життю,
Цей секрет я Вам несу!

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощавайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 11. Сум. Образа

Мета: знайомство з основними емоціями (сум, образа) та способами їх вираження; розвиток комунікативно-мовленнєвих навичок; сприяння організації та об'єднанню дітей для спільної діяльності, подолання психологічних бар'єрів спілкування; виховання доброзичливості, стійкого позитивного ставлення до товаришів; уміння встановлювати контакт один з одним; зняти емоційну напругу.

Обладнання: іграшка – Ведмедик; м'ячі; обличчя – піктограми радості і сум, кольорові олівці, аркуші з силуетами зайчика.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Щоб всім гарний настрій мати,
Треба всім нам привітатись!
Один одному всміхніться.
А ви, дітки, не баріться -
Ще й до Сонечка всміхніться!

Психолог запрошує малюків у коло привітатися один з одним та із Сонечком і подарувати всім свої усмішки.

Вправа «Емоції»

Ой, чогось Сонечко злякалось,
За хмаринки заховалось?
Що за гість до нас спішить,
Невдоволено ричить?

Психолог показує ведмедика і запитує у малят, чи пам'ятають вони нашого давнього приятеля, як звати Ведмедика? Звертає увагу дітей на настрій ведмедика Михасика: «Ой, друже, а чому ти такий сумний?».

Ведмедик розповідає, що посварився зі своїм другом Зайчиком і не знає, що йому тепер робити, бо без друга сумно і невесело.

Психолог. Так, Михасику, ми помітили, що ти сумуєш, у тебе такі сумні очі, брови насупилися, опустилися, і ротик теж невеселий. Діти, покажіть ведмедику який він сумний, як він виглядає. Що ж трапилось? Дітки, як ви думаєте, чому посварились друзі? (міркування дітей)

Михасик підтверджує слова дітей, що посварилися вони через іграшку, не змогли її поділити: Ведмедик забрав іграшку, бо він сильніший, а Зайчєня образилося і пішло геть, плачучи. Психолог просить малюків показати, як плакав маленький ображений Зайчик, як ми його пожаліємо, які слова втіхи скажемо.

Вправа «Добре - погано»

Психолог пропонує дітям пояснити ведмедику, які вчинки добре робити, а які ні.

Діти стоять у колі, психолог кидає м'яч і називає вчинки малюків: розірвав, вітається, б'ється, завжди плаче, посварилися, кричить, сумний, образив, зруйнував, захистив, віддав, поділився, заспокоїв, допомагає, штовхається, кусається, привітний, веселий, добрий, забирає іграшки тощо. Дитина повинна зловити м'яч і сказати - це добре чи погано.

Ведмедик бідкається, що був не правий і даремно посварився із другом, і жалкує, що зовсім забув про свій секрет:

Друзів ти не ображай,
Іграшки не забирай!
Чемним будь і не груби,
Не кривляйся, не кричи!
Ввічливо ти розмовляй,
На ім'я всіх називай!
А якщо когось штовхнув,
Треба «вибачте» сказати.
І щоб хтось тебе почув,
То «будь ласка» ще додати!

Вправа «Ввічливі слова»

Психолог. Діти, давайте допоможемо Михасику помиритися зі своїм другом. Пригадайте, які ввічливі слова ви знаєте.

Діти демонструють Ведмедику свої навички: «Вибач», «Я більше так не буду», «Я ненароком», «Пробач», «Будь ласка», «Я випадково» тощо.

Вправа «Помирилися»

Психолог запрошує малюків показати Ведмедику, які дружні і веселі дітки в нашому садочку:

Дружать наші малюки,
Подружилися я і ти. (встають парами)
Один до одного повернулись,
Веселенько усміхнулись.
Зараз будемо ми гратись,
Розважатись, звеселятись. (плескають у долоні)
Всі поплескаєм руками, (над головою)
І потупаєм ногами,
Присідаєм в різні боки
Та робитимем підскоки...
Нахилились всі вперед
І сказали: «Добрий день!».
Раптом сонечко сховалось,
Малюки всі налякались... (міміка)
Спинками всі розвернулись,
Розсердились і надулись... (руки в боки)
Сонце виглянуло враз,
Звеселило знову нас!
Дітки швидко обернулись,
Обнялися й посміхнулись.
Ось такі ми малюки,
Подружилися я і ти!

Психолог. Давайте всі разом вивчимо мирилку, яка допоможе друзям помиритися.

Мирилка летіла,
На плече сіла.
Сказала тихенько:
- Миріться швиденько!
- Ти – не ворог, я – не ворог,
Нам сваритись просто сором!
Помирилися, помирилися,
Щоб ніколи не сварилися!

Ведмедик дякує діткам за те, що допомогли зрозуміти, як погано він себе поводить, і запевнив, що обов'язково знайде Зайчика, помириться з ним, попросить пробачення і більше ніколи не буде ображати друзів. Пропонує малюкам разом погратися.

Вправа «Давай разом»

Діти стають парами і тримають один м'ячик обома руками. За командою дорослого діти мають одночасно присісти (зробити крок вперед чи назад, підняти руки вгору, пострибати тощо), намагаючись не випустити м'яча з рук.

Завдання «Намалюй зайчика»

Завдання виконується на підготовлених аркушах, на яких зображено два контури зайчика.

Психолог пропонує дітям намалювати на першому контурі сумне обличчя, а на другому веселе обличчя зайчика.

Ритуал «Прощання»

Діти прощаються із Михасиком.

Психолог.

Із Михасиком ми грались,
Третій ми секрет дізнались:
Друзів ти не ображай,
Іграшки не забирай!
Чемним будь і не груби,
Не кривляйся, не кричи!
Ввічливо ти розмовляй,
На ім'я всіх називай!
А якщо когось штовхнув,
Треба «вибачте» сказати.
І щоб хтось тебе почув,
То «будь ласка» ще додати!
Цей секрет ми не забудем,
Чемними завжди ми будем!

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощавайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 12. Злість

Мета: познайомити дітей з емоцією злості, вчити розпізнавати емоцію за мімікою, позою; сприяти усвідомленню ефективних форм поведінки, зменшенню агресії, м'язовій релаксації; вчити дітей виплескувати гнів у прийнятній формі; виховувати дружелюбність, повагу до інших; зняти емоційну напругу.

Обладнання: іграшка Ведмедик, яскрава коробка, газети, м'яч, подушка для биття, мильні бульбашки, розмальована труба, в яку можна кричати, гуашеві фарби на кожну дитину, аркуші паперу із заготовками «сердитих плям» на кожну дитину, піктограма «злість».

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Психолог. Добрий день, мої малята!
Рада вас я всіх вітати!
Нам погратися вже час,
Добрий день! Вітаю вас!

Ведмедик Михасик прийшов дуже сердитий.

Психолог. Що трапилось, Михасику?

Ведмедик Михасик. Не хочу! Не буду дружити з цими...! Я їх поб'ю!

Психолог. З ким ти не хочеш дружити, кого ти збираєшся бити?

Ведмедик Михасик. Зайчик і Їжачок не хочуть зі мною гратися! Вони кажуть, що я ламаю іграшки, штовхаю їх, обзиваюся.

Психолог. А таке дійсно, буває? Ти ображаєш своїх друзів, ламаєш їх іграшки? (Ведмедик мовчить). Діти, а як би ви зробили на місці Зайчика і Їжачка? Що ми можемо порадити Михасику?

Діти. Потрібно попросити пробачення, помиритися з друзями і не ображати їх більше.

Психолог. Дітки, з яким настроєм прийшов до нас Ведмедик? (злий, сердитий)

Бесіда «Я злюся, коли...»

Бувають такі випадки, коли нас щось не влаштовує, щось нам не подобається. Буває? Що ми тоді починаємо робити? Сердитися!

Психолог демонструє піктограму «злість» і просить показати, яким буває вираз обличчя, поза, жести у дітей, коли вони зляться.

Психолог. Діти, а коли злитесь ви?

Діти по черзі закінчують фразу «Я злюся, коли...»

Психолог. Як ви думаєте, чи можна гніватися, злитися на інших людей? На друзів? Чому? (відповіді дітей). Я хочу відкрити вам таємницю: дорослі теж зляться, але вміють це робити, не вчиняючи нікому шкоди. А зараз наш ведмедик Михасик поділиться своїм секретиком, що ми можемо зробити, щоб більше не сердитися.

Ведмедик Михасик.

Якщо раптом посварились
Чи образив хтось тебе.
Зупинися, придивися
Чи насправді все так є?
А ще - глибше ти вдихни,
Порахуй до десяти.
Ось і злість уже пройшла!
Посміхнися! Красота!

Психолог. Зараз ми разом з Михасиком навчимося злитися і нікого при цьому не ображати.

Робота зі злістю.

1. Можна зробити «Коробку злості». Уявіть собі, що ви на щось розсердились. Беремо газету, мнемо її, робимо кульку і кидаємо в яскраву коробку. Там наша злість перестає сердитися і стає доброю. (діти виконують)
2. Ще можна постукати по «подушці-колотушці» трубками або пластмасовими пляшками. (діти б'ють подушку)

3. Якщо злість сидить всередині нас, її можна випустити за допомогою мильних бульбашок. Давайте спробуємо. (Діти видують мильні бульбашки)
4. Іще злість можна пропустити через стопи наших ніжок. Давайте встанемо і сильно-сильно потупаємо. Наші стопи стануть спочатку теплими, потім гарячими, тому що через них виходить злість. Давайте спробуємо. (діти тупають ніжками)
5. Також сердиті слова можна вимовити в трубу. Спробуйте зробити це. (діти виконують)

Ви відчули, як стало легко і весело! Ми з вами сердились, але нікому шкоди не робили.

Мовна гра «Ображалки» (Кряжева Н.Л.)

Психолог. Зараз ми пограємо з вами в веселу гру «Ображалки». Передаючи м'яч по колу, будемо називати один одного різними необразливими словами (заздалегідь обговорюється умова, якими ображалками можна користуватися. Це можуть бути назви овочів, фруктів, меблів і т.д.). Кожне звернення повинно починатися зі слів «Ах ти, ..., морква!». Пам'ятайте, що це гра, тому ображатися один на одного не будемо.

У заключному колі обов'язково слід сказати своєму сусідові що-небудь приємне, наприклад: «А ти, ..., сонечко!».

Вправа «Кулачок»

Психолог. Ведмедик Михасик приготував для вас цікаву гру. Ви зараз заплющте очі, а Ведмедик покладе вам в долоньку іграшку, яку ви затиснете в кулачок. Нікому не підглядати! Потрібно стиснути кулачок міцно-міцно.

Нехай діти певний час потримують кулачок стиснутим, а коли за сигналом, розкриють його, рука розслабиться, на долоні буде гарна іграшка.

Психом'язова гімнастика.

Психолог. Діти, ви попрацювали із злістю, трохи втомилися, давайте разом із ведмедиком Михасиком зробимо гімнастику.

1. Робимо вдих і здвигаємо брови, робимо сердите обличчя. Робимо видих, розслабляємося і посміхаємось.
2. Наші плечі це крильця метеликів. Робимо вдих і відводимо крильця-лопатки назад (зводимо лопатки разом). Робимо видих – вертаємося на місце.
3. Робимо глибокий вдих і широко посміхаємось. Потім видихаємо і говоримо «У-тю-тю-тю!»

Вправа «Чарівне перетворення плями»

Ведмедик Михасик. Дітки, а ви знаєте, що наш настрій залежить і від наших думок! Тому, якщо хочете, щоб у вас був хороший настрій, думайте про хороше!

Психолог. Ой, погляньте, що це? Це чорна, зла і сердита пляма! Інколи таким буває і наш настрій. А давайте змінимо настрій плями – зробимо її веселою і доброю! (діти перетворюють пляму)

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Із Михасиком ми грались,
Ще один секрет дізнались:
Якщо раптом посварились
Чи образив хтось тебе.
Зупинися, придивися
Чи насправді все так є?
А ще - глибше ти вдихни,
Порахуй до десяти.
Ось і злість уже пройшла!
Посміхнися! Красота!

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощавайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 13. Страх

Мета: ознайомити дітей з емоцією страху, з особливостями його прояву; навчати дітей розпізнавати і передавати її; створити емоційний позитивний настрій; підвищити позитивне ставлення до однолітків; виховувати дружні відносини між дітьми, розвивати товариськість, уміння спільно діяти, разом гратися; зняти психологічне напруження.

Обладнання: іграшка – Ведмедик; прозорі хустинки для гри в привидів, піктограма «Страх»; казка «Зайчик-переможець» (автор Т.Іванова); кольорове тісто, стеки, дощечки для тіста, форми для тіста; серветки.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Психолог. Добрий день, мої малята!
Рада вас я всіх вітати!
Вже погратися нам час,
Добрий день! Вітаю вас!

Ведмедик приходить, накритий покривалом. Тихенько гуде: «У-у-у»

Психолог. Михасику, що це ти робиш?

Ведмедик Михасик. Я маленький привід і хочу вас налякати. У-у-у, страшно?

Психолог. Малята, вам страшно?

Діти. Ні!

Психолог. Ведмедику, нам не страшно, тому що ми тебе впізнали і ти зараз дуже кумедний. Але якби я зустріла тебе вночі, я б злякалася. Страх це природне явище. Всі люди чогось можуть боятися, навіть дорослі. Я пропоную вам, малята, пригадати, чого боїтеся ви?

Вправа «Я боюся, коли...»

Психолог. Діти, закінчіть, будь ласка, фразу «Я боюся, коли...». Першим почне Михасик.

Ведмедик Михасик. Я боюся, коли стає темно і нічого не видно (грому, блискавки, монстрів тощо).

Закінчує вправу психолог, теж називає чого боїться і демонструє піктограму, що позначає страх.

Психолог. Подивіться, діти, який вираз обличчя у страху. Очі стають круглими, брови піднімаються, обличчя блідніє. А ще в людини, яка боїться, може тремтіти все тіло, можуть стукати зуби. Людина може закрити обличчя руками, або навіть захотіти в туалет. Давайте разом спробуємо зобразити страх на нашому обличчі. Молодці! У вас чудово виходить!

Ведмедик Михасик. Я малята вам приніс сьогодні новий секретик. Послухайте його:

Свій секретик добре знаю
Залюбки розповідаю,
Як зі страхами справлятись
І нічого не боятись.
Ці слова запам'ятай,
Коли страшно – пригадай!
«Страх – страх - страшило,
Геть - геть котись!
На сміх-сміх-смішинку
Швиденько перетворись!»

Психолог. Малята, коли ви чогось боїтесь, потрібно уявити цей страх в смішному вигляді, придумати смішну історію або просто посміхнутися і страх зникне.

Гра «Привид»

Психолог. Діти, я пропоную вам погратися разом з ведмедиком Михасиком в маленьких симпатичних привидів, які хочуть налякати дітей.

Психолог ділить дітей на дві команди. «Привидам» накидають на голови прозорі хустинки. «Привиди» бігають по кімнаті і вимовляти звук «У-у-у», а ті діти, до кого підлітає привід, повинні голосно плеснути в долоньки.

Діти по черзі зображують привидів, щоб кожна дитина побувала в ролі того, хто лякає і того, хто боїться.

Ведмедик Михасик. Малята, а ви хочете почути історію, яка трапилася з моїм другом Зайчиком?

Казка «Зайчик-переможець» (автор Т.Іванова)

Вранці Зайчик виглянув у двір і першим, кого він побачив, була Білочка. Звірі з Білочкою дружили. І Зайчик теж.

Але сьогодні ... Він подивився на Білочку - і його серце забилося, хвостик затремтів від страху. На Білочці сьогодні була шапочка з червоним хрестиком, білий халат, а збоку висіла сумка з ліками. Це означало, що сьогодні всім звірятам вона буде робити щеплення.

Білочка була лікарем. Вона могла дуже швидко дістатися до будь-кого, навіть коли взимку були великі кучугури снігу і важко було пересуватися лісом, Білочка вправно стрибала з гілки на гілку, з дерева на дерево. Тому вона своєчасно могла допомогти хворому або зробити щеплення здорового звірятку.

Зайчик розумів, що щеплення робити треба, щоб потім не захворіти. Але він все одно боявся. «Добре Їжачкові, - думав він, - він сміливий і завжди йде першим на щеплення. Примовляє: «Я не боюся уколів». Зайчику дуже хотілося бути таким, як Їжачок. Але як?!

Від страху він вирішив сховатися від Білочки; стрибнув під ялинку і вона накрила його своїми великими лапами-гілками. Сидить Зайчик тихо-тихо. Раптом зашелестіло щось у траві, і біля ялинки зупинився Їжачок. Він почав якимось дивно поводитись: то сильно напружував, стискав лапки, закривав очі, наче піднімав щось дуже важке, і говорив: «Це я так дуже боюся!» А потім раптово розтиснув лапки і починав повільно дихати і говорити: «Тікай від мене, страх! Я нічого не боюся!»

Зайчик від подиву аж почав голосно гикати!

- Я, і не знав, що ти Їжачок, теж боїшся. Всі вважають тебе сміливим.
- А я і є сміливий. Тому що сміливий не той, хто не боїться, - відповідає їжачок, - а той, хто може перемогти свій страх.
- Навіщо ти напружував лапки і все тіло?
- Тому що страх живе тільки в напруженому тілі, а якщо розслабитися, то страх швидко покидає тебе, тому що йому більше ніде жити. А ще страх дуже боїться сміливих слів. Тому я і казав: «Я нічого не боюся!»
- Я теж так хочу! - із заздрістю прошепотів Зайчик.
- Ну, біжи швиденько, шукай Білочку і спробуй зробити, як я, - порадив Їжачок.

Зайчик напружив лапки, сильно заплющив очі, потім зняв з себе напругу, розслабився. «Тікай від мене, страх! Я нічого не боюся!» І побіг шукати Білочку, щоб першим зробити щеплення.

Не той сміливий, хто не боїться, а той, хто долає свій страх.

Обговорення казки

Психолог. З ким дружив Зайчик? Чому Зайчик злякався, коли побачив білочку? Що він зробив? Що порадив Зайчику Їжачок? Які слова треба сказати, щоб прогнати страх?

Вправа «Не боюся»

Психолог. Діти, давайте спробуємо зробити так само, як Зайчик із казки – стиснемо кулачки, напружимо руки й все тіло, а потім розслабимося й дружно скажемо: «Утікай від мене страх – я нічого не боюся»

Повторити вправу 2-3 рази.

Вправа «Мій талісман-помічник»

Психолог. Знаєте діти, що з давніх-давен у людей були талісмани, які захищали їх від страхів. Сьогодні я пропоную зробити вам власний чарівний талісман, який допоможе вам впоратися з будь-якою ситуацією, захистити від будь-яких неприємностей.

Діти вибирають тісто, якого хочуть кольору, видавлюють форму за бажанням, прикрашають візерунком.

Психолог. Як добре в вас вийшло! А щоб талісман став чарівним, покладіть його перед собою, піднесіть до нього долоні, опустіть голову і пошепки повторюйте заклинання: «Ти тепер мій талісман! Ти допомагаєш мені боротися з будь-якими страхами.»

Ритуал «Прощання»

Психолог. Із Михасиком ми грались,
Ще один секрет дізнались:
Як зі страхами справлятись
І нічого не боятись.
Ці слова запам'ятай,
Коли страшно – пригадай!
«Страх – страх - страшило,
Геть - геть котись!
На сміх-сміх-смішинку
Швиденько перетворись!»

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,

Прощайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 14. Подив

Мета: познайомити дітей з емоцією подиву; навчити розрізняти емоційний стан за зовнішніми ознаками через міміку, пантоміміку, інтонації; формувати навички адекватного емоційного реагування на різні дії; вчити дітей передавати почуття подиву в малюнках; виховувати доброзичливість, позитивне ставлення до однолітків.

Обладнання: іграшка - Ведмедик, піктограма «подив», вірші Володимира Кленца «Абетка небилиць про риб, тварин і птиць», ілюстрації до знайомих дітям казок і мультфільмів, де у героїв різні емоції, банки з фарбою для фокусів, кольорові олівці, папір з заготовками тварин.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Психолог. Добрий день, мої малята!
Рада вас я всіх вітати!
Нам погратися вже час,
Добрий день! Вітаю вас!

До дітей в гості знову завітав ведмедик Михасик.

Ведмедик Михасик. Дітки, я приніс вам фокуси. Я ходив з друзями в цирк, мені дуже сподобалось і я вирішив стати фокусником.

Психолог. Давайте, діти, подивимось, що нам покаже Михасик.

Фокус: закрита банка з прозорою водою. На кришку банки з середини нанесена гуашева фарба. Якщо банку потрусити, вода стає кольоровою.)

Психолог. Ого, Михасику, ти справжній фокусник! Як цікаво! Діти вам сподобався фокус Михасика? А ви здивувались? Давайте покажемо людину, яка здивувалась. Яка вона?

Психолог демонструє піктограму «Подив». У здивованої людини трохи відкритий рот, брови підняті. Руки можуть бути опущені вниз, або одна рука тримається за щоку чи прикриває рот, ніби хоче стримати вигук. Від здивування людина може скрикнути.

Психолог. Покажіть як ви вмієте дивуватись. Закрийте очі. Тепер швидко відкрийте їх, подивіться один на одного і здивуйтеся. Михасику, дітки чекають від тебе нового секрету, ти приготував його?

Ведмедик Михасик. Так малята, ось вам мій новий секретик:

Є в світі таємниць багато,
Цікавинок, секретів не злічить!
Тож дивуватися - для нас це звична справа.
І так цікаво з цим на світі жить!
Життя готує несподіванок багато
Дивуємося новому щодня.
Ми пізнаємо світ, радіємо, малята,
Нас всіх чекають відкриття!

Вірші - Небилиці (Володимир Кленц)

Психолог. Дітки, послухайте цікаві вірші:

Гава взула черевичка
І пішла у них до річки
Танцювати гопака.
Зачепилась за шнурка -
В річку з берега упала
І линам таке сказала:
Ви не смійтеся, що гава -
Недотепа і роззява.

Заєць рибоньку ловив -
В річці хвостика згубив.
Зебра хвостика знайшла,
Каже: - Ой, яка мітла!
Занесу я зебряті -
Замітатиме у хаті.

Психолог. Яке почуття викликав у вас вірш? Що відбулося б з людиною, якби вона це побачила насправді?

Вправа «Настрій казкового героя»

Психолог. Діти, давайте пригадаємо героїв ваших улюблених казок та мультфільмів і подивимось на їх настрої.

Психолог роздає дітям картинки. Діти визначають настрій свого героя. Який у героя настрій? Чому здивувався Зайчик (лікар Айболить і т.д.)?

Рухлива гра «Чи буває чи ні»

Психолог запрошує дітей стати в коло і взятися за руки.

Психолог: Малята, ця гра покаже хто у нас в групі самий уважний. Ведмедик Михасик нам буде говорити речення. Якщо вираз правильний і таке буває, ви піднімаєте руки вгору, якщо ні – тупаєте ніжками і крутите головою «ні»

Приклади речень: на березі ростуть груші; кіт любить молоко; вранці потрібно лягати спати; мама готує їсти; слони літають в небі; діти грають у м'яча; собака пере білизну і т.п.

Малювання «Дивовижний звір»

Психолог. Ведмедик Михасик приготував для вас цікаве завдання: потрібно придумати і намалювати дивовижного звіра - тварину, щоб у неї було щось дивовижне, незвичайне, щоб ця тваринка могла здивувати друзів і Ведмедика Михасика.

Можна приготувати дітям заготовки тварин, щоб вони зафарбували і домалювали щось своє, незвичайне.

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Із Михасиком ми грались,
Ще один секрет дізнались:
Є в світі таємниць багато,
Цікавинок, секретів не злічить!
Тож дивуватися - для нас це звична справа.
І так цікаво з цим на світі жити!
Життя готує несподіванок багато
Дивуємося новому щодня.
Ми пізнаємо світ, радіємо, малята,
Нас всіх чекають відкриття!

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачити Вас,
Прощайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 15. Фантазія

Мета: розвивати уяву і фантазію, творчі здібності; продовжувати формувати вербальне спілкування, вміння слухати, самосвідомість; розвивати сприймання, увагу, пам'ять, наочно-образне мислення; виховувати дружні відносини між дітьми, товариськість, уміння спільно діяти, навички взаємодопомоги.

Обладнання: іграшка Ведмедик; іграшкова валіза або сумка; спокійна музика, картинки-хмаринки, різноманітні предмети, що можуть виступати в ролі предметів-замінників (кубик, коробочка, камінчик, паличка тощо), геометричні фігури різної форми і розміру з кольорового картону, мішечок або коробочка для подарунків, кольорові олівці, листки паперу, на яких намальовані заготовки - геометричні фігури.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Добрий день, мої малята!
Рада вас я всіх вітати!
Привітатися вже час,
Добрий день! Вітаю вас!

Психолог. Дітки, я пропоную сьогодні вам всім привітатися незвичним способом. Уявіть, що у вас в руках м'ячик. Давайте будемо передавати його по колу, і вітатися з сусідом.

Психолог показує приклад, бере уявний м'яч в руки, передає дитині і каже «Привіт, Сергійко!».

Ведмедик Михасик приніс з собою валізу.

Психолог. Михасику, куди це ти зібрався? У тебе валіза? Ти їдеш кудись?

Ведмедик Михасик. Я їду в чудову країну Фантазію і хочу вас малята запросити із собою. Я приготував вам малята ось такий секретик:

Якщо хочеш здивуватись,
І в Чарівника погратись,
Порахуй ти до п'яти
В казку гру перетвори.
Будь що можна уявити

Навіть в космос полетіти,
Принцесою, героєм стати,
Щоб планету рятувати.

Ведмедик Михасик. Малята, ви готові разом зі мною подорожувати? Давайте вирушимо в подорож на повітряній кулі! Вона така красива, велика! Допоможете мені надути її?

Ведмедик запрошує дітей стати в коло.

Повітряні кульки дарують нам свято,
Їх люблять дорослі й ще більше малята!
Повітряна кулька літати уміє,
А кожна дитина про це тільки мріє!
Повітряну кульку у небо пущу -
З привітом летить вона хай до дощу!

(Лана Виноградова)

Вправа «Надування повітряної кулі»

Діти роблять маленьке коло. Під спокійну музику діти, промовляючи звук «ш – ш - ш» поступово збільшують коло (ніби надувають кулю). В кінці вправи діти піднімають зчеплені руки вгору.

Психолог. Ось яку велику кулю ми надули! А тепер швидше сідаємо в «корзину» (діти сідають на стільчики), починаємо зворотній відлік: 5, 4, 3, 2, 1 – полетіли!!!

Звучить спокійна музика.

Психолог. (коментує) Наша куля піднімається в небо. Ми пролітаємо над нашим садочком, піднімаємось високо над деревами. Внизу під нами будинки, машини, люди, дерева, річка... зараз пролітаємо над лісом, полем. Попереду красиві хмаринки. Ой, а це хмаринки незвичайні, вони когось нагадують.

Вправа «Хмаркознавство»

Ведмедик Михасик. Малята, кого ви впізнаєте в цих хмаринках? На що вони схожі?

Психолог демонструє картинки-хмаринки, діти висловлюють свої припущення.

Психолог. Подивіться, діти, попереду чудовий замок. Мабуть це і є країна Фантазія?

Ведмедик Михасик. Так, але чому нас не зустрічає Фея? І де мої друзі, куди вони заховались?

Психолог. Михасику, подивись, ось де заховались твої друзі.

Психолог демонструє картинки, де за геометричними фігурами заховані звірята. Пропонує дітям допомогти Михасику відгадати, хто заховався за фігурами.

Вправа «Хто заховався?»

Психолог демонструє дітям картинки, де за геометричними фігурами заховані звірята. Малюки відгадують і знаходять цілу картинку відгаданої тварини або фігурку тваринки.

Психолог. Діти, давайте ще пограємо разом з Михасиком і його друзями в гру «Чарівні перетворення»

Вправа «Чарівні перетворення»

Психолог. Кругом себе поверніться на кошенят перетворіться:

- Покажіть ласкаве кошеня, що просить молока у господарки.
- Зобразіть сердите цапеня, що трясє бородою.
- Покажіть каченят, що йдуть до ставка.
- Зобразіть гордого півня, що махає крилами.
- Покажіть зайченят, які сидять під кущиком і тремтять від страху.

Ведмедик Михасик . Мені дуже сподобалось як дітки показували моїх друзів-тварин! Але я хочу погратися з іграшками! А тут в країні Фантазії немає іграшок.

Психолог. Малята, давайте допоможемо Михасику придумати нові іграшки.

Вправа «В що з цим можна грати?»

Психолог. В країні Фантазії все незвичайне: щось схоже на наші звичайні предмети, а щось ні.

Психолог демонструє дітям різноманітні предмети і пропонує придумати, чим вони можуть бути, як з ними можна гратися. Наприклад паличка може бути термометром, ложечкою, ключиком тощо.

Ведмедик Михасик. Ой, малята, дякую вам, що ви допомогли мені знайти нові іграшки. Я тепер і в лісі так буду гратися із своїми друзями.

Психолог. Малята, Михасику, Фея з країни Фантазії приготувала вам подаруночки. Але сталася неприємність: зла Чаклунка їх перетворила на звичайні фігурки різного кольору і форми. Що ж нам тепер робити?

Ведмедик Михасик. Нічого страшного, ви пам'ятаєте мій секретик?

Якщо хочеш здивуватись,
І в Чарівника погратись,
Порахуй ти до п'яти
В казку гру перетвори.
Будь що можна уявити
Навіть в космос полетіти,
Принцесою, героєм стати,
Щоб планету рятувати.

Психолог. Давайте подумаємо, що б це могло бути: ось цей кольоровий трикутник може бути пірамідкою, а це коло - м'ячиком. Кожен з вас зараз отримає подарунок у вигляді геометричної фігурки і за допомогою «чарів» ви перетворите їх на іграшку яку забажаєте.

Діти на листочках домальовують геометричні фігури, щоб вони стали схожими на якийсь предмет. Психолог з Ведмедиком при необхідності допомагають, підказують на що можна перетворити фігурку.

Ведмедик Михасик. Швидко промайнув час в країні Фантазії. Нам вже час повертатися додому. Давайте знову надуємо нашу повітряну кулю...

Вправа «Надування повітряної кулі»

Діти роблять маленьке коло. Під спокійну музику діти, промовляючи звук «ш - ш - ш» поступово збільшують коло (ніби надувають кулю). В кінці вправи діти піднімають зчеплені руки вгору.

Психолог. Малята, сідаємо в «корзину» (діти сідають на стільчики), починаємо зворотній відлік: 5, 4, 3, 2, 1 – полетіли!

Звучить спокійна музика. Психолог коментує: «Наша куля піднімається в небо. Ми пролітаємо над лісом, полем, морем, річкою. Ось вже і будинки з'явилися на горизонті. Це наша Біла Церква. А ось і наш садочок.

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Із Михасиком ми грались,
Ще один секрет дізнались:
Якщо хочеш здивуватись,
І в Чарівника погратись,
Порахуй ти до п'яти
В казку гру перетвори.
Будь що можна уявити
Навіть в космос полетіти,
Принцесою, героєм стати,
Щоб планету рятувати.

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 16. Моя родина

Мета: закріплювати знання дітей про родину, сімейні стосунки; учити передавати емоції; виховувати шанобливе ставлення до своїх рідних; забезпечення емоційного комфорту; створення довірливої атмосфери; зняття психологічного напруження.

Обладнання: іграшка – Ведмедик; фото родини ведмедика Михасика; м'яч; картинки із зображенням тварин (мама і дитинча); м'яка іграшка у формі сердечка; кольорові олівці, аркуш паперу на кожну дитину.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Психолог. Сьогодні ми привітаємось, торкаючись долоньками одне одного, потім по черзі пальчиками на руках, промовляючи різні привітання: «Доброго ранку!», «Добрий день!», «Привіт!», «Вітаю!».

Психолог. Дітки, погляньте, хто це до нас знову завітав у гості?!

Ой, а хто це вайлуватий
Прийшов діток привітати?
Це ж Михасик до нас йде,
Й фотографію несе!

Діти вітаються із давнім приятелем.

Ведмедик Михасик. Дітки, подивіться на фотографію, це мої батьки. Наша родина не велика: нас всього троє. Я дуже люблю маму і тата. Вони мене теж люблять, вони турбуються один про одного і про мене. А у вас дітки, є родина? Розкажіть мені про ваші родини, про те як ви живете?

Вправа «Розкажи про свою родину»

Діти сидять у колі. По черзі передають одне одному м'ячик. Та дитина, яка отримала м'яч, розповідає про свою родину (з ким живе дитина, як звати членів родини).

Ведмедик Михасик. Дітки, ви багато розповіли про свої родини. І я хочу поділитися з вами своїм секретиком.

Родина – це мама і тато, і дід,
Бабуся смачний нам готує обід.

В родині ще братики й сестри бувають,
В ній радісний сміх і гомін лунають.
В родині один одного не ображають,
Люблять, піклуються та поважають!

Гра «Скажи лагідно»

Психолог. В родині всі один одного називають лагідно, ніжно, тому що люблять дин одного. Дітки, давайте підкажемо нашому другу ведмедику Михасику, як можна лагідно називати членів наших родин.

Дочка – донечка, доня.
Син – синочок, синуля.
Мама – матуся, матінка.
Тато – татусь, татко.
Брат – братик.
Сестра – сестричка.
Баба – бабуся, бабусенька.
Дід – дідусь.

Психолог. А як вас лагідно називають у вашій родині?

Пальчикова гімнастика «Моя рідня»

Руки стиснуті у кулачки, по чергово розтискати пальчики, починаючи з великого.

Цей пальчик – дідусь,
Цей пальчик – бабуся,
Цей пальчик – татусь,
Цей пальчик – мамуся.
Ну, а цей пальчик – я!
От, і вся моя рідня!

Гра «Збери родину»

Діти отримують картинки, на яких намальовані тварини та їх дитинчата.

Ведмедик Михасик. Діти, подивіться, мої друзі загубили своїх матусь. Давайте допоможемо їм їх відшукати.

Діти шукають пару своїй картинці (мама – дитинча).

Психоемоційний етюд «Ласка»

Діти об'єднані у парах. Одна дитина — «мама», друга дитина — «маленьке дитинча». «Мама» оберігає, піклується, притискає до себе «малюка», пестить його. «Дитинча» посміхається до «мами», слухає її. Діти лагідно звертаються одне до одного. Потім малюки міняються ролями.

Вправа «За що я люблю свою родину?»

Діти стають у коло і передаючи по черзі «Сердечко» говорять, за що вони люблять свою родину. Першим розповідає ведмедик Михасик.

Малювання на тему «Моя родина»

Психолог пропонує дітям намалювати свою сім'ю та подарувати своїм рідним свій малюнок.

Ритуал «Прощання»

Психолог.

Ми з Михасиком зустрілись,
Привітались, гарно грались!
І його секрет дізнались:
Родина – це мама і тато, і дід,
Бабуся смачний нам готує обід.
В родині ще братики й сестри бувають,
В ній радісний сміх і гомін лунають.
В родині один одного не ображають,
Люблять, піклуються та поважають!

Психолог нагадує дітям, що необхідно поважати і любити своїх рідних, піклуватись про них, допомагати їм. Тоді в сім'ї пануватимуть злагода, мир, спокій та щастя.

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Був я радий бачить Вас,
Прощайте, в добрий час!
Незабаром знов прийду
І секретик принесу!

Заняття 17 . Веселка настрою

Мета: сприяти створенню позитивного психологічного клімату, розвитку емоційної сфери,; формувати вміння розуміти власний настрій, відтворювати його за допомогою міміки та жестів; розвивати почуття колективізму, вміння співпрацювати з однолітками; зняття психологічного напруження.

Обладнання: іграшка – Ведмедик; картинка веселки; піктограми-личка емоцій; великий конверт, дипломи, піктограми.

Хід заняття

Вправа «Привітання»

Доброго ранку, вже сонечко сяє,
(тримаючись за руки, піднімають їх вгору)
Промінчиком ніжним нас всіх зігріває,
(опускають руки і легенько потискують долоні товаришів)
Легідно щічки він наші голубить,
(гладять себе по щічкам)
Шепоче на вушко, що дуже нас любить!
(усміхаються й обіймають себе за плечі).

Психолог. Дітки, напевно всім стало тепло і затишно, коли промінчик обійняв вас. А давайте ми теж спробуємо порадувати один одного:

Вправа «Гойдалка настрою»

Діти, тримаючись за руки, погойдують ними і передають по колу усмішку своїм одноліткам. Потім стають парами і знову, як на човниках, «пливуть» разом по хвилях дружби, посилаючи один одному усмішку.

Заходить Ведмедик Михасик, вітається і дуже радіє.

Ведмедик Михасик. Я бачу, малята, що ви запам'ятали всі мої секретики - ви всі в групі такі дружні, поважаєте один одного, а які ж веселі та завзяті!

Психолог. Давайте і Михасика погойдаємо на гойдалці веселого настрою!

Діти розгойдують Михасика, він сміється і радіє! Наголошує, що діти допомогли зробити його настрій ще кращим і веселішим!

Ведмедик Михасик. Ой, ви мене так розгойдали, що я побачив веселку! Малята, а ви колись бачили веселку? Пригадайте, які у неї є кольори?

(показує картинку веселки) Бачите як багато! Так і наш настрій може бути різних-прирізних кольорів, а ще він може змінюватися. Ось, послухайте віршик про мій настрій і про те, яким він у мене буває.

Вправа «Наш Михасик»

Психолог читає вірш і показує піктограми-личка емоцій, а діти жестами і мімікою зображують відповідний настрій.

Наш Михась веселий, коли друзі всі в оселі.
Наш Михась сердитий, коли лоб його побитий.
Наш Ведмедик і сумний буває, коли іграшки немає.
Наш Михасик плаче, коли хтось відніме м'ячик.
Наш Михась хитрує, коли фокуси майструє.
Як незвичне щось побачить, то дивується Михасик.
А як чогось злякається – у кущі ховається.

Ведмедик Михасик. І люди і тварини можуть мати різний настрій, можуть і радіти, і сумувати, і боятися, і дивуватися! Малята, а скажіть, чи потрібно чекати, доки мине поганий настрій? Що треба робити, щоб його покращити? (відповіді дітей)

Психолог. Малята, пам'ятайте, що ми є господарями власного настрою, тобто ми можемо керувати своїм настроєм! Давайте спробуємо!

Гра хорошого настрою «Запускаємо уявну ракету»

Ведмедик Михасик. Малята, давайте зараз пограємо у цікаву гру, яка допоможе підняти хороший настрій. Ви хочете побувати на веселці? Ми сядемо на ракету і полетимо на веселку настрою.

Діти займають місця в уявній ракеті (сідають на стільчики). Після кожної команди дорослого, діти відповідають певні слові і імітують рухи-дії.

- До запуску хорошого настрою приготуватися! (спинки рівненько, ноги разом)
- Готові!
- Космонавти, надіти шоломи! (імітують одягання шлемів)
- Готові!
- Надіти скафандри («одягають» скафандри)
- Готові!
- Пристебнути ремені! (хлопають в долоні)

- Готові!
- Включити контакт (торкаються пальцем однієї руки до пальця іншої)
- Чик – чик!
- Ключ на старт (руки вгору)
- Включити мотори (колові оберти руками)
- Вжик, вжик, вжик!
- Почати відлік: 5,4,3,2,1.
- Пуск! (потупотіли ніжками)
- Ура!

Психолог. Ось, як у нас весело! Погляньте, нас чекає сюрприз! Що це? (розглядають великий конверт)

Ведмедик Михасик. Я приготував для вас випробування, щоб перевірити як ви запам'ятали мої секретики:

Психолог. Давайте пригадаємо про які секретики ми говорили з Михасиком і що корисного дізналися?

Психолог ставить запитання і показує піктограму-символ певного заняття:

- Що треба робити, коли приходиш в групу, або зустрічаєш знайомого на вулиці? (вітатися)
- Якими мають бути хлопчики? (сміливими, мужніми...)
- Що найбільше люблять дівчатка? (квіточки, подарунки...)
- Кого можна назвати справжнім другом? (той, хто прийде на допомогу, хто ділиться іграшками, радіє за тебе...)
- Як називають дитину, яка не ділиться своїми іграшками, солодощами? (жадібна)
- Що потрібно робити, щоб бути добрим? (допомагати іншим, турбуватися, співчувати...)
- Назвіть частини тіла людини.
- Відгадайте настрій. (психолог показує піктограми, а діти називають емоції)
- На що схожа плямка? (психолог показує плями, а діти називають на що вони схожі)
- Відгадайте загадку.

Без чого на білому світі
Живеться похмуро людині?
Здорові й усміхнені діти –
Живуть у щасливій ... (родині)

Ведмедик Михасик. Молодці дітки, ви гарно запам'ятали мої секретики. Ви тепер справжні знавці секретиків ведмедика Михасика! Тому я для вас приготував дипломи!

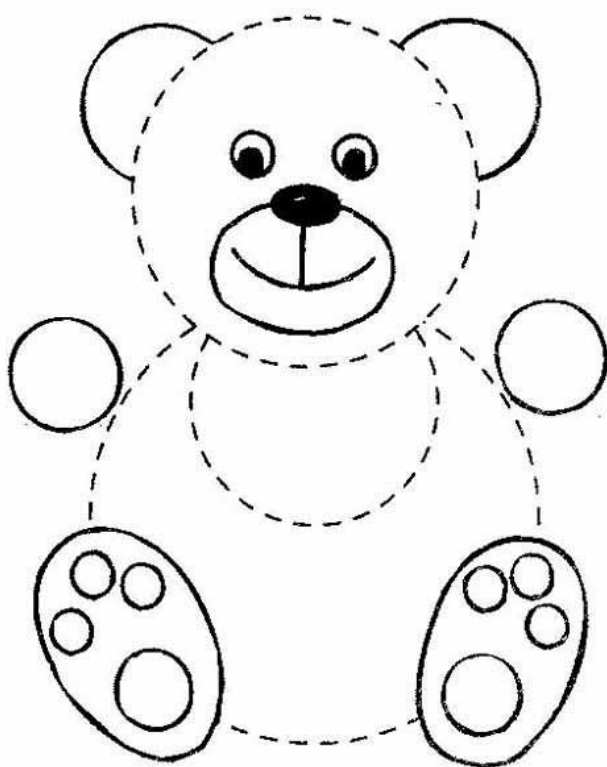
Вручення дипломів!

Психолог. Дітки, давайте подякуємо нашому другу, ведмедику Михасику за чудові секретики і за такі гарні дипломи! Ведмедику ми з дітками тобі обіцяємо, що будемо пам'ятати твої секретики і користуватися ними в житті!

Ритуал «Прощання»

Ведмедик Михасик.

До побачення малята,
Любі хлопчики, дівчата!
Мої секретики пам'ятайте
І мене не забувайте!
Був я радий бачити Вас,
Прощайте, в добрий час!

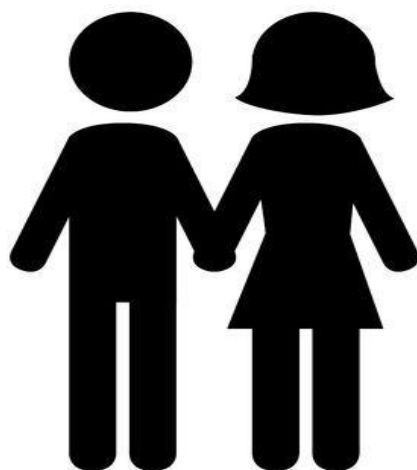

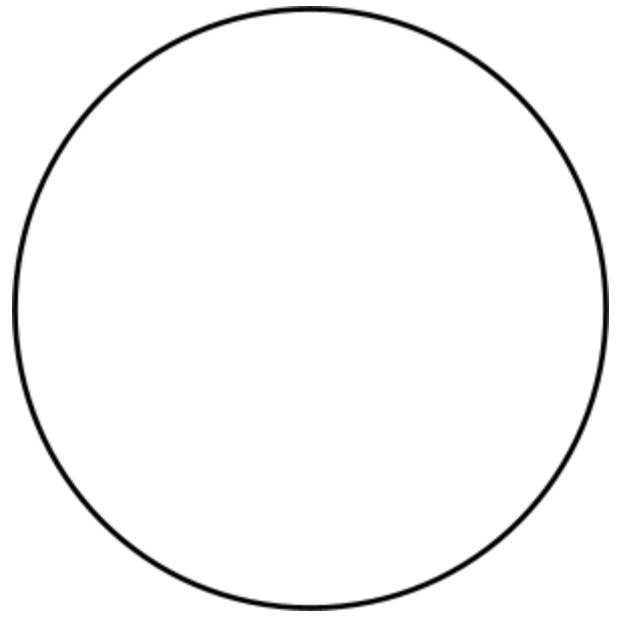

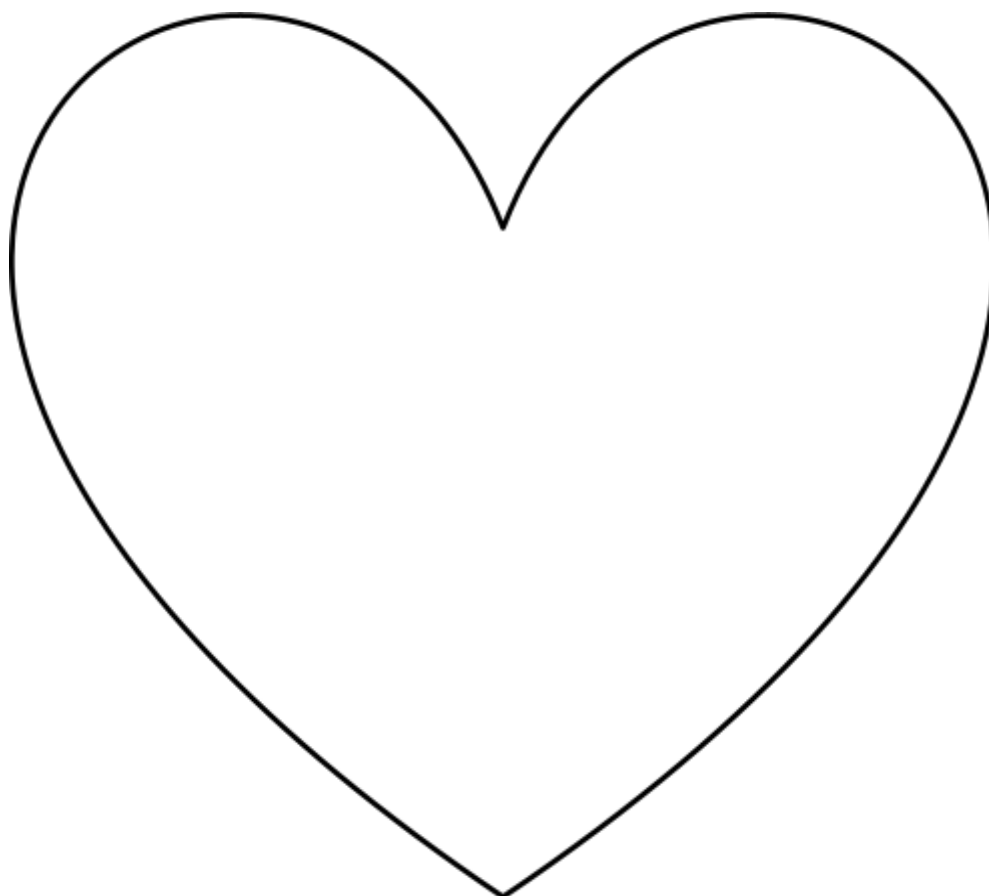

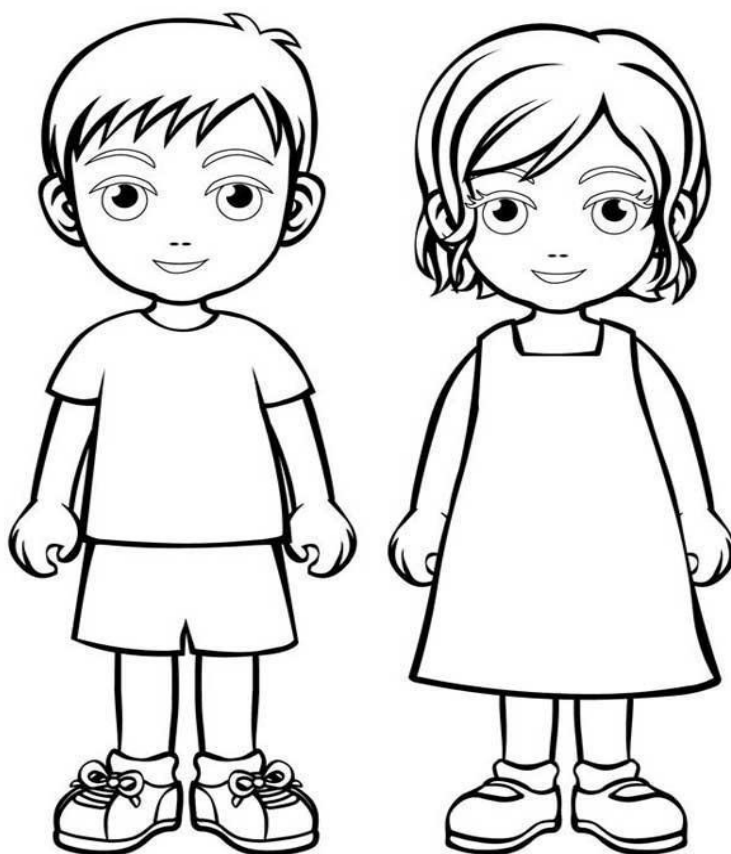

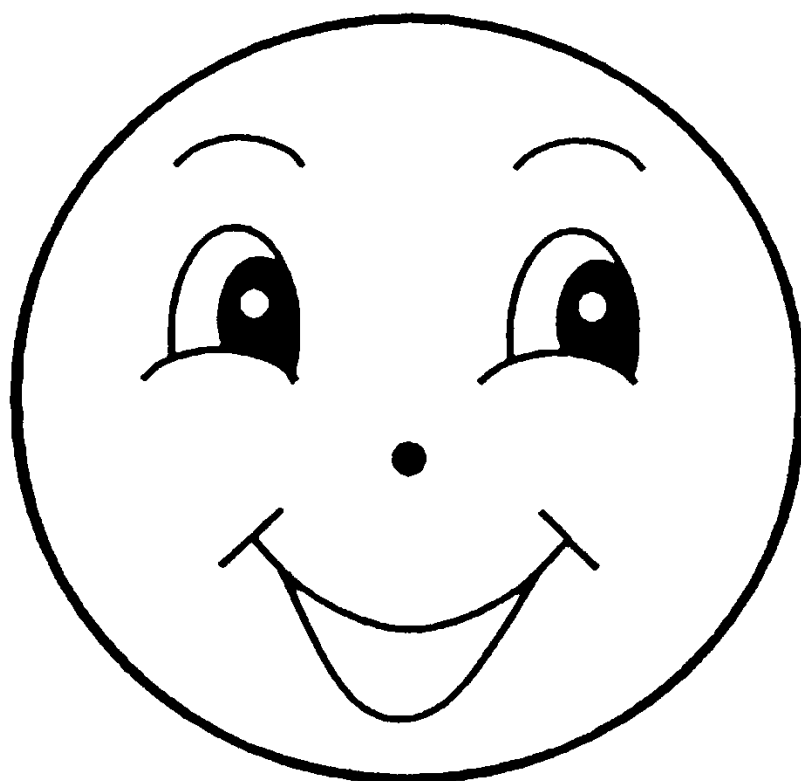
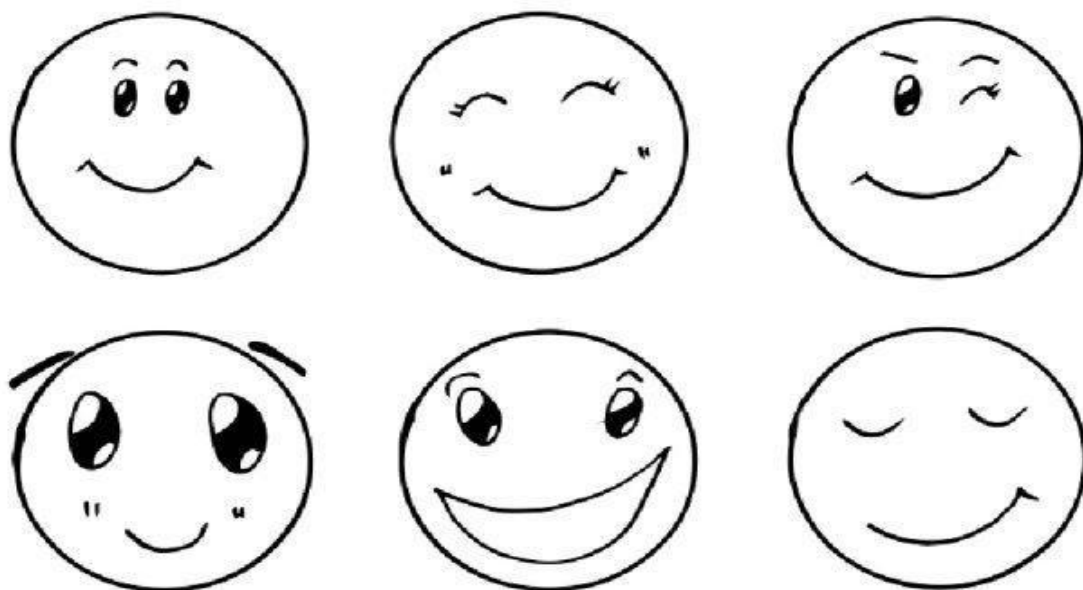
Додаток до заняття № 5

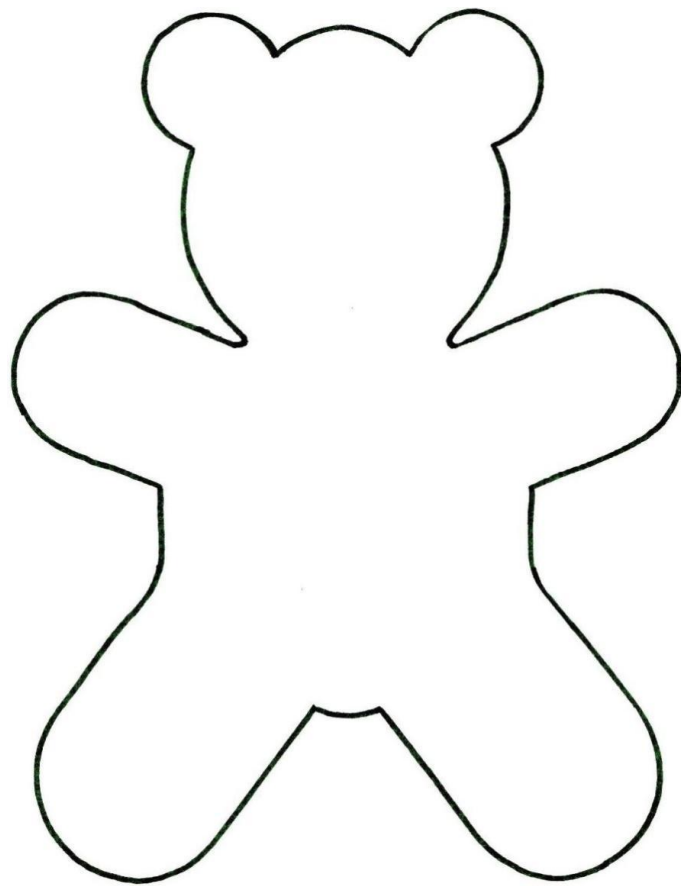

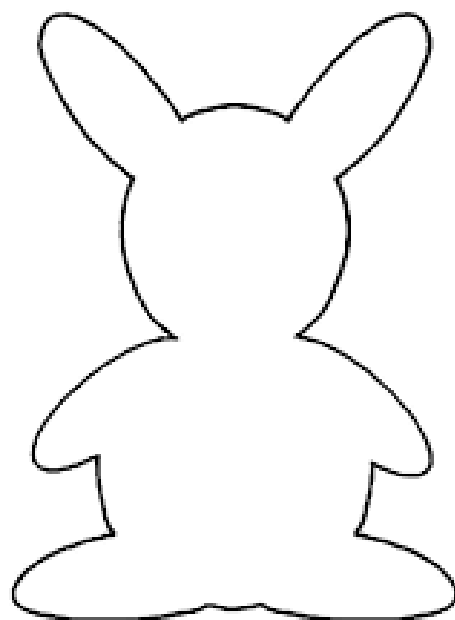
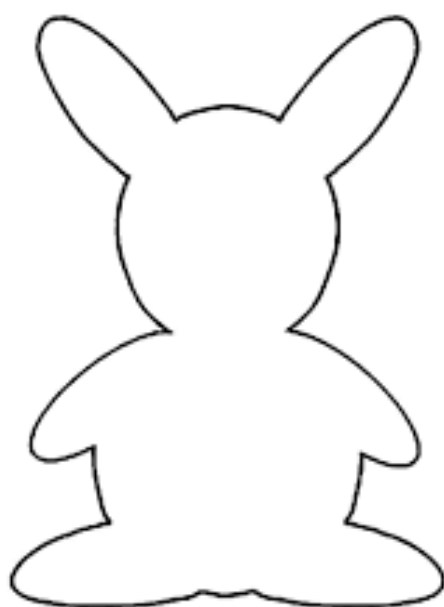
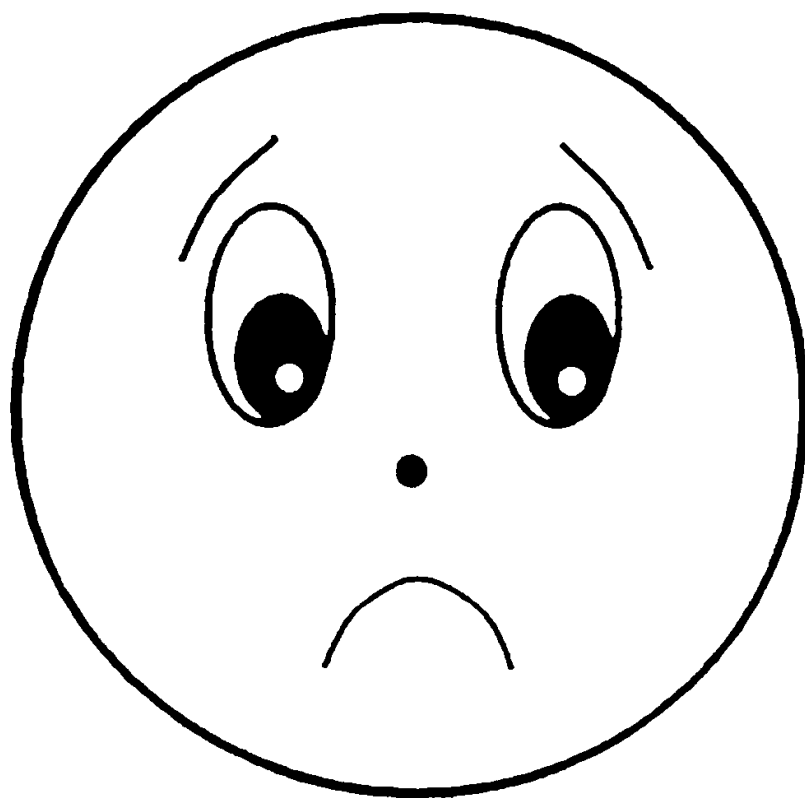

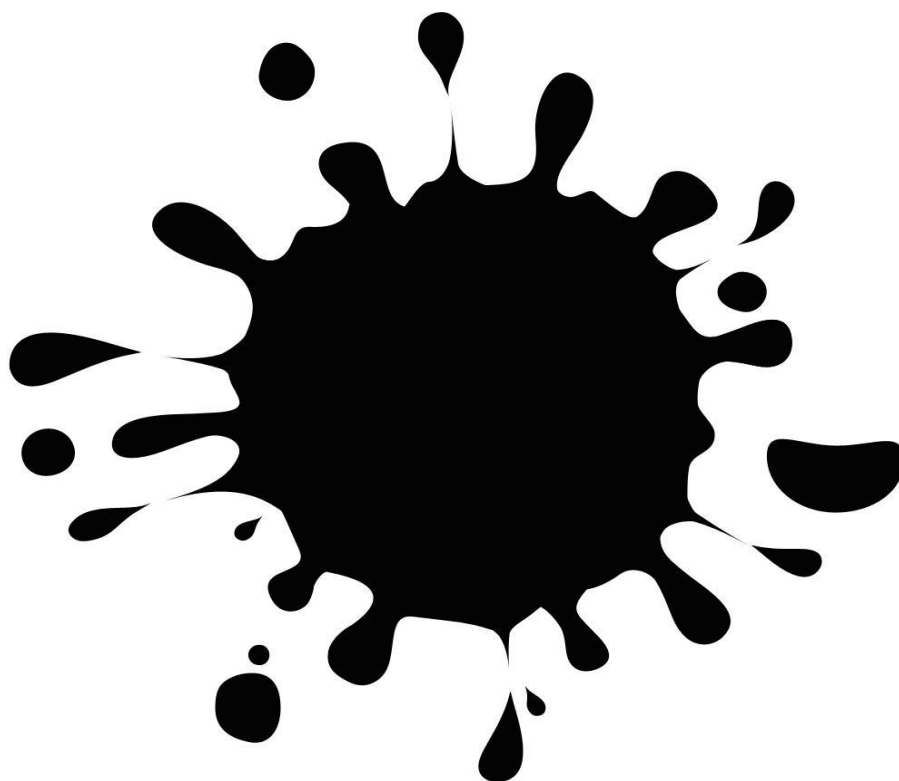
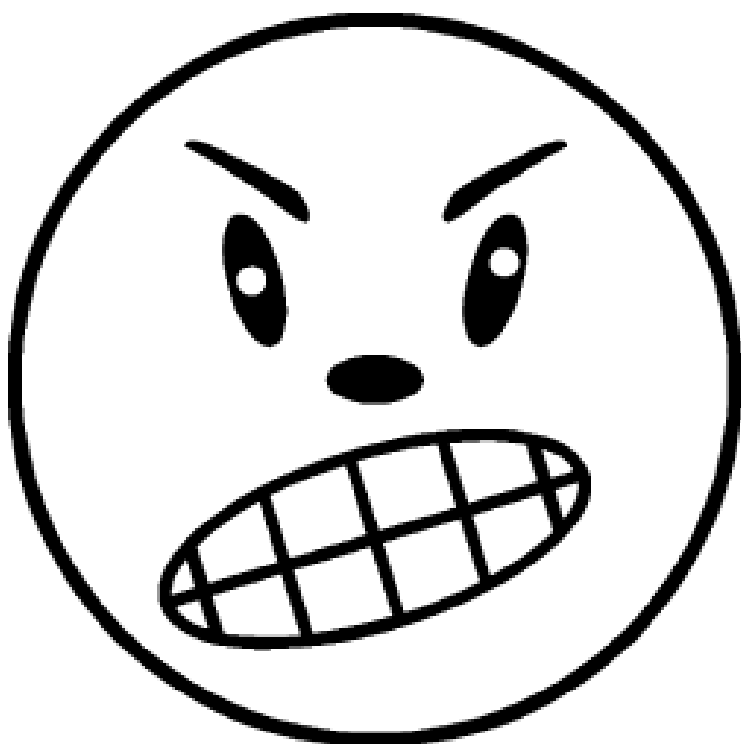

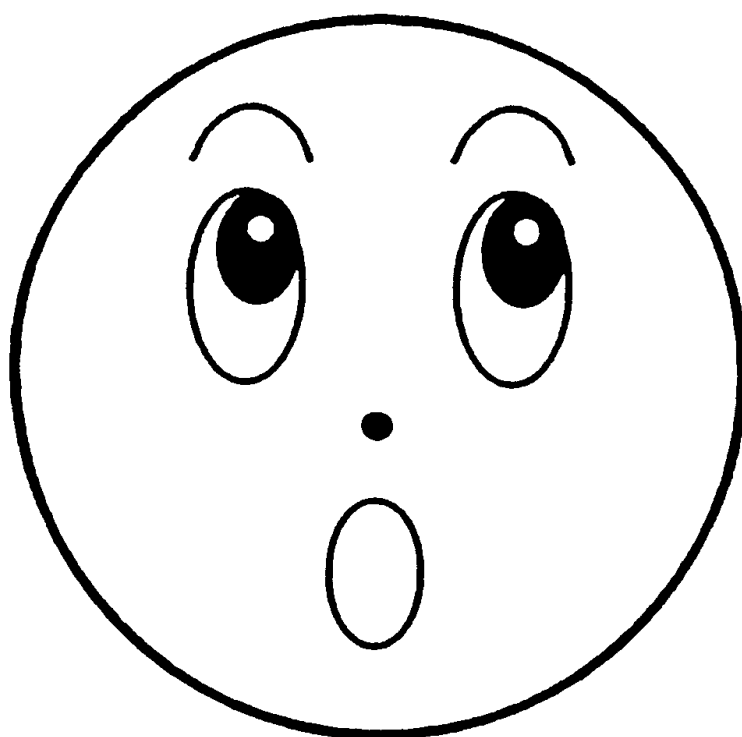
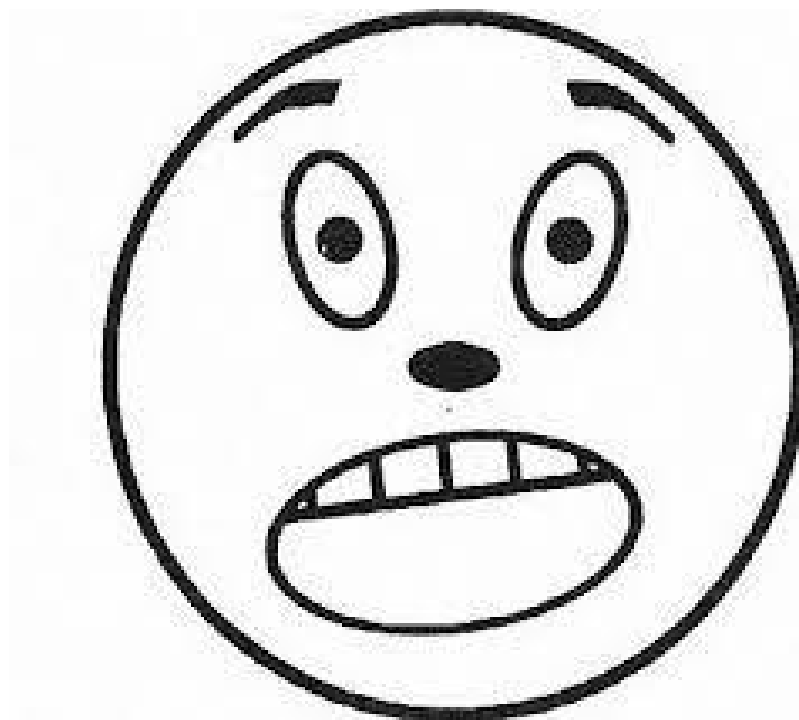

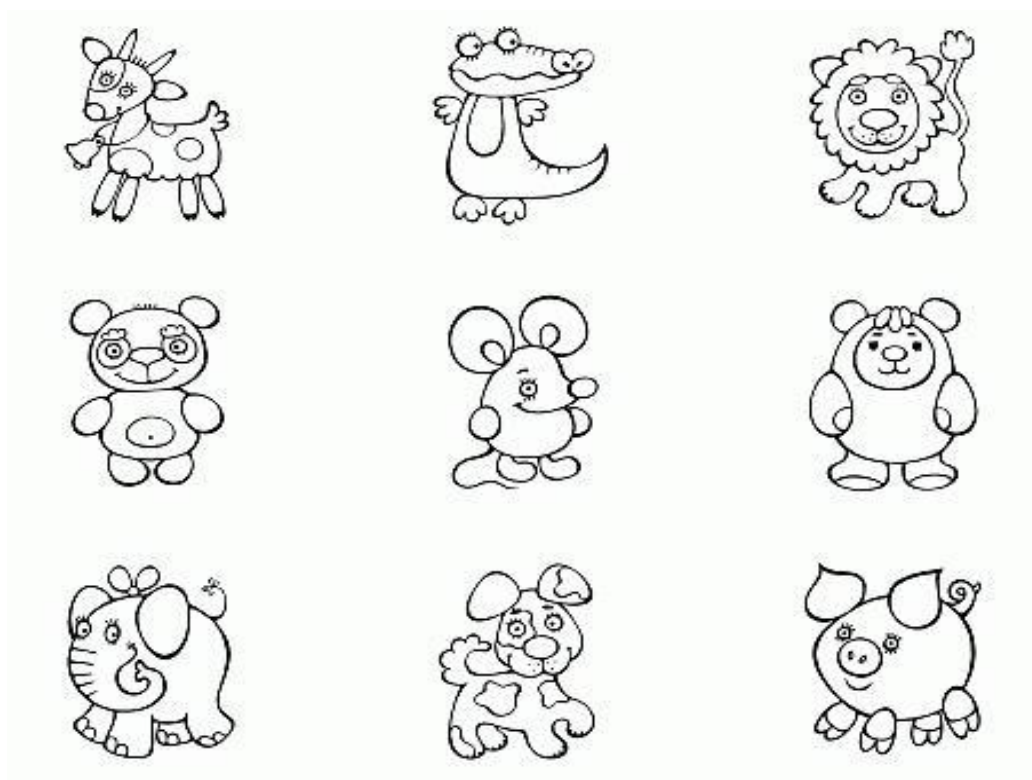

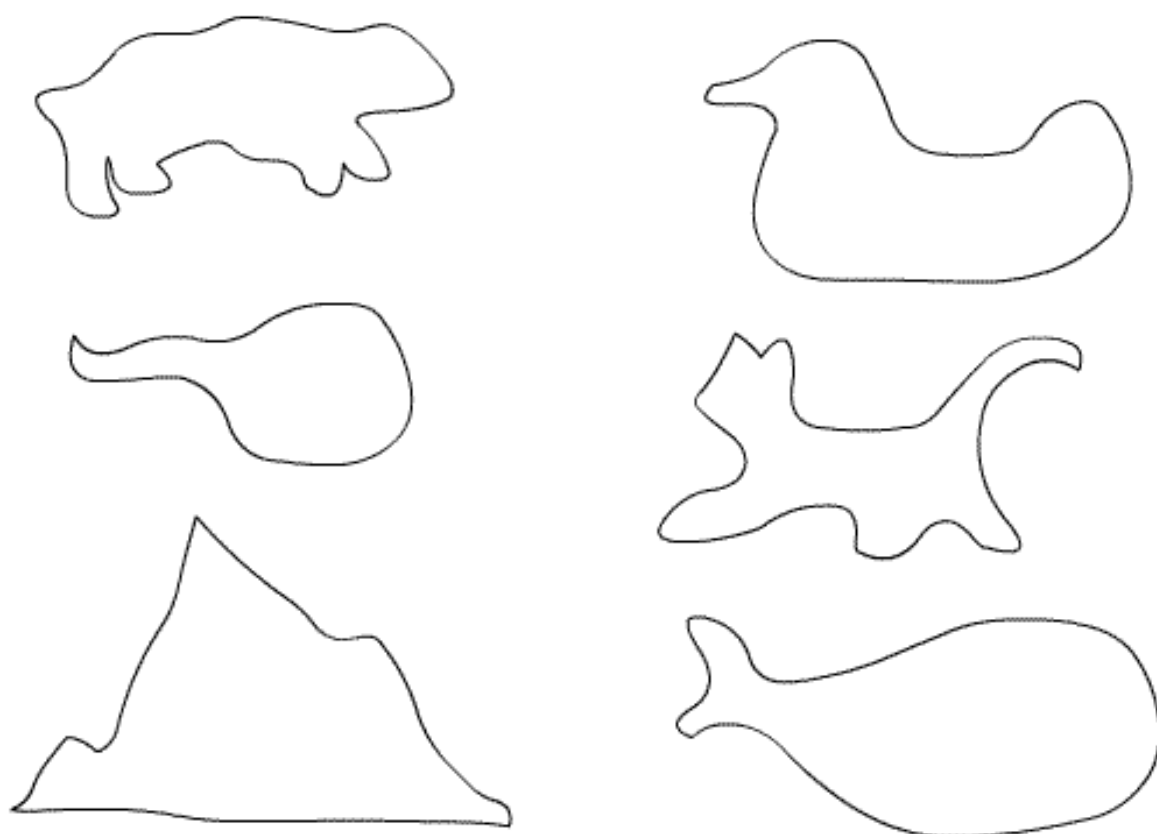

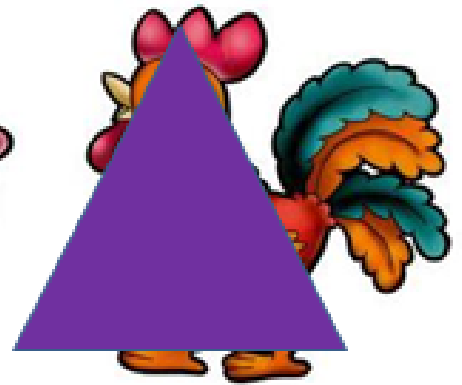
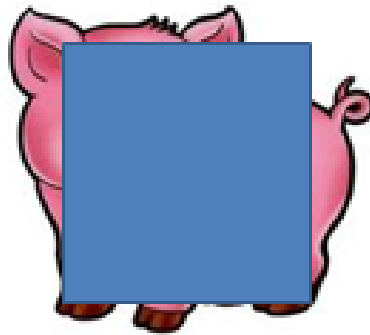
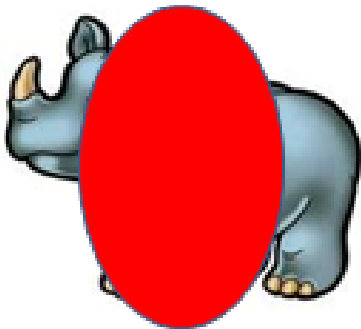
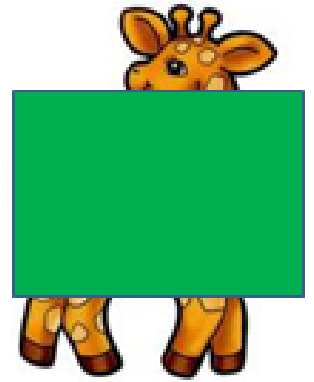
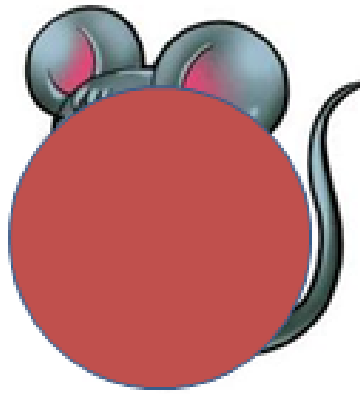

Додаток до заняття №15

Додаток до заняття №17

ЛІТЕРАТУРА

I.

1. Базовий компонент дошкільної освіти. / А. М. Богуш та ін. Київ: Видавництво, 2012. 26 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
2. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / за ред. О.В. Низковської. – Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.

II.

1. Великант Л. Віршовані вправи для розвитку дрібної моторики. *Дошкільне виховання*. 2008. №6. С. 26 – 27.
2. Виготський Л.С. Уява і творчість в дитячому віці. Москва: Просвіта, 1991. 93 с.
3. Гумовська Л.М. Розвиток соціально-емоційної сфери дошкільників: Авторська програма. Розробка занять для дітей 3-6-го років життя. Харків: Вид.група «Основа», 2011. 218 с.
4. Емоційний розвиток дитини: психологічний інструментарій / упорядники: С.Максименко, Г.Максименко, О.Главник. Київ: «ГЛАВНИК», 2004. 112с.
5. Крюкова С.В. Здравствуй, Я сам!: Тренинговая программа работы с детьми 3-6 лет. Москва: «Генезис», 2002. – 144 с.
6. «Цветик-семицветик». Программа интеллектуального, эмоционального и волевого развития детей 4 – 5 лет. Куражева Н.Ю., Вараева Н.В., Тузаева А.С., Козлова И.А. СПб.: Речь; М.: Сфера, 2012. 144 с.
7. «Цветик-семицветик». Программа интеллектуального, эмоционального и волевого развития детей 5 – 6 лет. Куражева Н.Ю., Вараева Н.В., Тузаева А.С., Козлова И.А. СПб.: Речь; М.: Сфера, 2012. – 155 с.
8. Лаврентьева Г.П. Практична психологія для вихователя. Київ: ВІПОЛ, 1993. 38с.

9. Лендрет Г.Л. Игровая терапия: искусство отношений: учебное пособие. 1-е изд., М.: Международная педагогическая академия, 1994. 365с.
10. Нечипорук Н.І., Томей О.П. Розвивальні ігри для дошкільників Харків: Видавнича група «Основа». 2007. 192 с.
11. Пограйся зі мною: Розвивальні ігри та вправи. 3-4 роки. / упоряд. В. Л. Сухар. Харків: Ранок, 2009. 160 с.
12. Психологічне здоров'я дошкільників / Уклад. Т.І. Прищепа. Харків: Видавнича група «Основа». 2010. 239 с.
13. Психологічні заняття з дошкільнятами: навчально-методичний посібник. / упор. Т.Червона. Київ: «Шкільний світ». 2008. 127с.
14. Смирнова Е.О. Общение дошкольников со сверстниками: практ. пособие. Москва: « Прогресс». 1991. 270с.
15. Соколов Д. Сказки и сказкотерапия: практическое пособие для психологов. Москва: Независимая фирма «Класс». 1998. 120с.
16. Соціалізація дошкільників в умовах ДНЗ / Уклад. Т.І. Прищепа. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 169 с. (Серія «Психологія виховання»).
17. Фесюкова Л.Б. Комплексні заняття з етики для дітей 4-7 років. Харків: НП: Видавництво «Ранок». 2007. 192 с.
18. Фесюкова Л.Б. Учусь керувати собою. Комплексні заняття й ігри для дітей 4-7 років. Харків: ПП: «АН ГРО Плюс». 2008. 208 с.
19. Фопель К. Как научить детей сотрудничать?: практическое пособие для педагогов и психологов. Москва: «Генезис». 1998. 148с.
20. Чистякова М.И. Психогимнастика: методика развития и коррекции психики детей. Москва: «Просвещение». 1990. 126с.